ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កសិកម្ម

ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរ
ជាតិនៃប្រទេសជប៉ុន

របាយការណ៍
ស្តីពី
ការអង្កេតតម្លៃផលិតផល និងធាតុចូលកសិកម្មនៅ
ព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម

រៀបចំដោយៈ គម្រោងបង្កើតសហគមន៍កសិកម្មគំរូដែលតម្រង់ទិសដៅទៅលើការធ្វើជំនួញ (BPAC)

គាំទ្រដោយៈ ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិនៃប្រទេសជប៉ុន (JICA)

ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៥

របាយការណ៍ស្តីពីការអង្កេតតម្លៃផលិតផល និងធាតុចូលកសិកម្មនៅព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម
បោះពុម្ពផ្សាយ៖ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៥

បោះពុម្ពដោយ៖ នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កសិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម (MAFF)

គម្រោងបង្កើតសហគមន៍កសិកម្មគំរូដែលតម្រង់ទិសដៅទៅលើការធ្វើជំនួញ (BPAC)

អស័យដ្ឋាន៖ # ៥៤បេ/៤៩អេហ្វ ផ្លូវលេខ ៣៩៥-៦៥៦ សង្កាត់ទឹកល្អក់ ៣ ខណ្ឌទួលគោក រាជធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ៖ (០២៣) ៨៨៣ ៤២៧ ទូរសារ៖ (០២៣) ៨៨៣ ៤២៧

© គម្រោងបង្កើតសហគមន៍កសិកម្មគំរូដែលតម្រង់ទិសដៅទៅលើការធ្វើជំនួញ (BPAC)

ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិនៃប្រទេសជប៉ុន
(JICA)
គម្រោង BPAC

សាកលវិទ្យាល័យអានយ៉ាង
បណ្ឌិត ហៃ ត្រាន

របាយការណ៍
ស្តីពីការអង្កេតតម្លៃផលិតផលនិងធាតុចូលកសិកម្មនៅព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម

១. សាវតា និងគម្រោងស្រាវជ្រាវ

១.១ សាវតា

ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិនៃប្រទេសជប៉ុន (JICA) បានផ្តល់ជំនួយដល់ប្រទេសកម្ពុជាដើម្បីដំណើរការគម្រោងដែលមានឈ្មោះថា"គម្រោងបង្កើតសហគមន៍កសិកម្មគំរូតម្រង់ទិសដៅទៅលើការធ្វើជំនួញ" (BPAC) សម្រាប់រយៈពេលប្រាំឆ្នាំ។ អង្គភាពអនុវត្តគម្រោង BPAC នេះមាននាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កសិកម្ម (DACP) នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (MAFF)។ គម្រោង BPAC និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានឯកភាពជ្រើសរើសយកខេត្តតាកែវ កំពង់ចាម ស្វាយរៀង និងកំពង់ស្ពឺ ជាខេត្តគោលដៅ។

គម្រោង BPAC មានគោលបំណងបង្កើតសហគមន៍កសិកម្មគំរូតម្រង់ទិសដៅទៅលើការធ្វើជំនួញនៅក្នុងខេត្តគោលដៅ។ ដូច្នេះ គម្រោង BPAC ចង់ធ្វើការអង្កេតតម្លៃផលិតផលនិងធាតុចូលកសិកម្មនៅក្នុងបណ្តាញទីផ្សាររវាងប្រទេសវៀតណាមនិងប្រទេសកម្ពុជា។ គោលបំណងនៃការអង្កេតនេះគឺគម្រោង BPAC នឹងផ្តល់ព័ត៌មានទីផ្សារដល់សហគមន៍កសិកម្មនៅក្នុងខេត្តគោលដៅ ហើយសហគមន៍អាចចាប់ផ្តើមធ្វើអាជីវកម្មទៅតាមគោលបំណងរបស់គម្រោង។

ប្រទេសវៀតណាម និងកម្ពុជាគឺជាប្រទេសជិតខាងគ្នាដែលមានព្រំប្រទល់រួមគ្នាប្រវែង ១.០០០គីឡូម៉ែត្រ (គ.ម)។ ប្រទេសកម្ពុជាមានខេត្តចំនួន ៩ ដែលមានព្រំប្រទល់ជាប់នឹងខេត្តចំនួន ១០ របស់ប្រទេសវៀតណាម។ ប្រទេសទាំងពីរមានច្រកព្រំដែនអន្តរជាតិ ចំនួន ១០ ច្រកព្រំដែនជាតិចំនួន១២ ច្រកព្រំដែនបន្ទាប់បន្សំចំនួន ២៥ និងផ្លូវលំចំនួន ១០០ ដែលជាលក្ខខណ្ឌដ៏ល្អដើម្បីសម្រួលដល់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មទ្វេភាគី។

ការនាំចេញដ៏ចម្បងរបស់កម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាមគឺផលិតផលកសិកម្មដែលមាន ដូចជា ស្រូវ ស្វាយ បន្លែ ត្រី ដំឡូងមី ស្វាយចន្ទី និងផលិតផលធ្វើអំពីឈើជាដើម រីឯការនាំចូលពីប្រទេសវៀតណាមវិញភាគច្រើនជាធាតុចូលកសិកម្មដូចជា ជី ថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត ឧបករណ៍កសិកម្ម ទំនិញប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ ផ្លែឈើ បន្លែ និងផលិតផលផ្សេងៗទៀត ដូចជា ថ្នាំគីមី ផលិតផលជ័រនិងផលិតផលឧស្សាហកម្មផ្សេងៗ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កសិករនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាជាច្រើនខ្វះខាតព័ត៌មានទីផ្សារពីប្រទេសវៀតណាម ដូចជា តម្លៃ ទីតាំងចែកចាយទំនិញ ការកែច្នៃ និងអ្នកទិញចុងក្រោយ។ កសិករកម្ពុជាពឹងផ្អែកលើព័ត៌មានដែលទទួលបានពីឈ្មួញកណ្ដាលនៅប្រទេសកម្ពុជា ដូច្នេះហើយ ពួកគាត់មិនអាចចរចាជាមួយឈ្មួញកណ្ដាលបានទេ។ បញ្ហានេះបានកាត់បន្ថយប្រាក់ចំណេញរបស់កសិករកម្ពុជានៅពេលពួកគាត់លក់ផលិតផលកសិកម្មទៅឱ្យប្រទេសវៀតណាម និងនាំចូលទំនិញនិងធាតុចូលកសិកម្មពីប្រទេសវៀតណាមមកវិញ។

គម្រោងបង្កើតសហគមន៍កសិកម្មគំរូតម្រង់ទិសដៅទៅលើការធ្វើជំនួញនេះ (BPAC) សំដៅពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់សហគមន៍កសិកម្ម (AC) ដែលជាក្រុមកសិករទ្រង់ទ្រាយតូចៗដើម្បីឱ្យគាត់មានការយល់ដឹងអំពីទីផ្សារនិងការធ្វើជំនួញ។ គោលបំណងរបស់គម្រោងគឺដើម្បីផ្ដល់ព័ត៌មានទីផ្សារទាក់ទងនឹងស្រូវ ទំនិញប្រើប្រាស់ ផលិតផល និងធាតុចូលកសិកម្ម ដល់សហគមន៍កសិកម្ម និងសមាជិកសហគមន៍កសិកម្ម ។ បន្ទាប់មក សហគមន៍កសិកម្មអាចបង្កើតជាសេវាកម្មមួយចំនួនដូចជាទីផ្សាររួមគ្នា អាជីវកម្មទិញទំនិញរួមគ្នាក្នុងចំណោមសមាជិករបស់ខ្លួន ហើយសហគមន៍កសិកម្មក៏អាចចូលរួមនៅក្នុងសង្វាក់ទីផ្សារនៃការនាំចូល ឬការនាំចេញផលិតផលកសិកម្មរវាងប្រទេសវៀតណាមនិងកម្ពុជាផងដែរ។

១.២ គម្មវត្ថុនៃការស្រាវជ្រាវ

- អង្កេតតម្លៃស្រូវ ផលិតផលនិងធាតុចូលកសិកម្មសំខាន់ៗដែលនាំចេញនិងនាំចូលនៅច្រកព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម។
- ស្វែងយល់អំពីលក្ខណៈនិងព័ត៌មានទីផ្សារពាក់ព័ន្ធនឹងការនាំចេញ នាំចូលស្រូវ និងផលិតផលនិងធាតុចូលកសិកម្មសំខាន់ៗនៅច្រកព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម។

១.៣ តំបន់ស្រាវជ្រាវ

យើងបានធ្វើតេស្តសាកល្បងមុនពេលចុះអង្កេតនៅតាមច្រកព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម ដែលរួមមានខេត្តកំពត តាកែវ កណ្ដាល ព្រៃវែង និងស្វាយរៀង នៃប្រទេសកម្ពុជា និងខេត្តគៀនយ៉ាង ខេត្តអានយ៉ាង ខេត្តដុងថាប់ និងខេត្តឡុងអាន នៃប្រទេសវៀតណាម។

បន្ទាប់មក យើងបានជ្រើសរើសយកខេត្តដែលត្រូវចុះធ្វើការអង្កេតនៅតាមព្រំដែនខេត្តតាកែវ និងខេត្តស្វាយរៀង (កម្ពុជា) ខេត្តអានយ៉ាង និងឡុងអាន (វៀតណាម) ដោយសារពេលវេលា និងថវិកាមានកម្រិត។

ផែនទី កម្ពុជាក្រោម សណ្ដានទន្លេមេគង្គ ឬអតីតកូសាំងស៊ីនបារាំង

Map of Mekong Delta Region Provinces, Vietnam

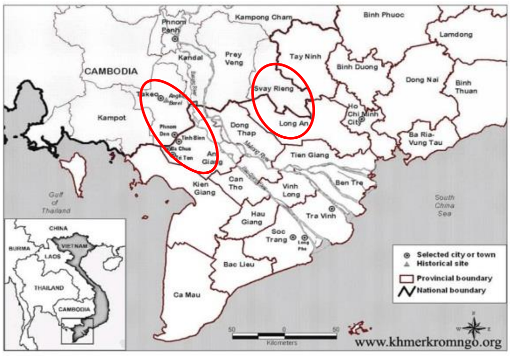

Map: 2008 Human Rights Watch

France transfers the territories of the Kingdom of Cambodia, Kampuchea Krom, to Emperor Bao Dai of Vietnam on June 4, 1949.

តារាង១៖ បង្ហាញអំពីឈ្មោះច្រកព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាមដែលជាកន្លែងចុះអង្កេតប្រមូលទិន្នន័យ។

តារាង១៖ ច្រកព្រំដែនដែលបានចុះអង្កេត

#	ឈ្មោះច្រកព្រំដែន		កម្រិតនៃច្រកព្រំដែន (*)	ផ្លូវគោក ឬ ផ្លូវទឹក	ឈ្មោះស្រុក		ឈ្មោះខេត្ត	
	វៀតណាម	កម្ពុជា			វៀតណាម	កម្ពុជា	វៀតណាម	កម្ពុជា
១	ទីញបៀន	ភ្នំដិន	១	ផ្លូវគោក	ទីញបៀន	គិរីវង់	អានយ៉ាង	តាកែវ
២	ដូងស៊ូ ២១, ភូមិអានណង់	តារុន ភូមិ ថាមឌុង	៣	ផ្លូវគោក	ទីញបៀន	គិរីវង់	អានយ៉ាង	តាកែវ
៣	វិញ គៀ		៣	ផ្លូវគោក	ទ្រីតុន		អានយ៉ាង	តាកែវ
៤	សុងត្រាង	ស្វាយអង្គុង	២	ផ្លូវគោក	តានហ៊ុង	កំពង់ត្របែក	ឡុងអាន	ស្វាយរៀង
៥	បេនផូ	ភូមិគ្រួ	៣	ផ្លូវគោក	តានហ៊ុង	ស្វាយជ្រំ	ឡុងអាន	ស្វាយរៀង
៦	ឡុងខុត	សំរ៉ោណង	៣	ផ្លូវគោក	តានហ៊ុង	ស្វាយជ្រំ	ឡុងអាន	ស្វាយរៀង
៧	ប៊ីញហៀប	ព្រៃវល្លិ	១	ផ្លូវគោក	ម៉ុកហូ	កំពង់រោទិ៍	ឡុងអាន	ស្វាយរៀង

(*) ១៖ ច្រកព្រំដែនអន្តរជាតិ

២៖ ច្រកព្រំដែនសំខាន់ៗ (ច្រកព្រំដែនខេត្ត)

៣៖ ច្រកព្រំដែនបន្ទាប់បន្សំ

២. លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ

២.១ ផលិតផលកសិកម្មរបស់ប្រទេសកម្ពុជាដែលបាននាំចេញទៅប្រទេសវៀតណាម

២.១.១ ស្រូវ

- ស្រូវ គឺជាផលិតផលដ៏សំខាន់ដែលបាននាំចេញទៅប្រទេសវៀតណាមច្រើនជាងគេ។
- ស្រូវស្រាល (ប្រភេទ IR504) ត្រូវបានដាំដុះនៅតាមបណ្តាខេត្តនានា ដូចជាខេត្តកំពត តាកែវ កណ្តាល ព្រៃវែង ស្វាយរៀង កំពង់ចាម និងខេត្តកំពង់ស្ពឺ។ ខេត្តតាកែវទទួលបានទិន្នផលស្រូវច្រើនជាងគេ ដោយសារតែខេត្តនេះបង្កបង្កើនផលស្រូវស្រាល (ប្រភេទ IR504) និងធ្វើស្រែចាប់ពី២ ទៅ ៣ដងក្នុងមួយឆ្នាំ។ ភាគច្រើននៃស្រូវស្រាលដែលបាននាំចូលពីប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានយកទៅកែច្នៃដើម្បីធ្វើការនាំចេញ។
- ស្រូវធ្ងន់ (ម្លិះ ឬ Soc) បានដាំដុះនៅតំបន់ខ្ពង់រាបឆ្ងាយពីព្រំប្រទល់ប្រទេសវៀតណាម ដូចជាខេត្តកំពង់ស្ពឺ ពោធិ៍សាត់ កំពង់ឆ្នាំង បាត់ដំបង សៀមរាប កំពង់ចាម និងខេត្តមួយចំនួនទៀតជាប់ព្រំដែនប្រទេសឡាវ ដូចជាខេត្តស្ទឹងត្រែងជាដើម។

ស្រូវធ្ងន់ដែលបាននាំចូលពីប្រទេសកម្ពុជាភាគច្រើនគឺសម្រាប់អតិថិជនក្នុងប្រទេសវៀតណាម។ តម្រូវការប្រើប្រាស់ស្រូវម្លិះ ឬ Soc នៅប្រទេសវៀតណាមកំពុងមានកើនឡើង។ អតិថិជនកម្រិតខ្ពស់និងកម្រិតមធ្យមនៅប្រទេសវៀតណាមចូលចិត្តបរិភោគអង្ករម្លិះ និងអង្ក Soc ពីព្រោះគុណភាពរបស់វាល្អជាងអង្ករវៀតណាម ហើយអតិថិជនវៀតណាមយល់ថាស្រូវធ្ងន់ត្រូវបានដាំដុះតាមលក្ខណៈធម្មជាតិ ឬវាជាអង្ករសរីរាង្គដែលកសិករប្រើប្រាស់ជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតតិចបំផុត[1]។ ប្រទេសវៀតណាមធ្លាប់ដាំដុះស្រូវធ្ងន់នៅមុនឆ្នាំ ១៩៩០ ហើយប្រជាជនវៀតណាមជាច្រើនទទួលស្គាល់គុណភាពរបស់ស្រូវធ្ងន់នេះ។

---

[1] ការសិក្សានេះបានសម្ភាសលោក Danh LDong នៅខេត្តស្ទឹងត្រែង។ លោកដាំដុះស្រូវធ្ងន់ប្រភេទផ្កាម្លិះលើផ្ទៃដីទំហំ ៣,៥ ហិចតា ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ គាត់បានប្រើជី NPK បីបាវ ទំងន់ ១៥០គីឡូក្រាម និងមិនបានប្រើថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតទេសម្រាប់ផ្ទៃដី ៣,៥ហិកតានេះ។ មានន័យថា គាត់ប្រើប្រាស់ជីចំនួន ៥ គីឡូក្រាមក្នុងផ្ទៃដីដាំដំណាំ ១.០០០ម^{២}។

បើតាមការការស្ទង់មតិអ្នកលក់ដុំ/ឈ្មួញកណ្តាលបានឲ្យដឹងថា បរិមាណស្រូវ IR504 ដែលបាននាំចេញទៅប្រទេសវៀតណាមមានការធ្លាក់ចុះជាលំដាប់ ដោយសារទីផ្សារនាំចេញអង្ករគុណភាពអន់នៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមកំពុងមានការធ្លាក់ចុះ។ លើសពីនេះ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានវិនិយោគតំបន់ឧស្សាហកម្មកែច្នៃអង្ករជាច្រើនតំបន់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១៣ មក ហើយរោងចក្រកែច្នៃមួយចំនួនបានចាប់ផ្តើមដំណើរការចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៣។

២.១.២ ផ្លែស្វាយ

ផ្លែស្វាយកម្ពុជា ឬផ្លែស្វាយខ្ចី ដែលប្រជាជនវៀតណាមហៅថា "xoai keo" ត្រូវបាននាំចេញទៅប្រទេសវៀតណាមយ៉ាងច្រើនដើម្បីបំពេញតម្រូវការបរិភោគផ្លែស្វាយនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមពីព្រោះប្រភេទស្វាយខ្ចីនៅប្រទេសកម្ពុជាមានគុណភាពល្អជាងផ្លែស្វាយនៅប្រទេសវៀតណាម។

រូបភាពទី១៖ ផ្លែស្វាយខ្ចីកម្ពុជា - Xoai Keo

ការសិក្សានេះបានឲ្យដឹងថា ផ្លែស្វាយរបស់កម្ពុជាដែលនាំចេញទៅប្រទេសវៀតណាមមិនមែនសម្រាប់តែអតិថិជននៅតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ និងទីក្រុងហូជីមិញប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងសម្រាប់អតិថិជននៅទីក្រុងហាណូយផងដែរ។

២.១.៣ សត្វពាហនៈ (គោ ក្របី)

នៅតាមបណ្តោយព្រំដែនរវាងប្រទេសវៀតណាម និងប្រទេសកម្ពុជាមាន "ទីផ្សារលក់សត្វពាហនៈ" ជាច្រើនកន្លែងដែលបានកើតឡើងដោយឯកឯងនៅតាមព្រំដែនវៀតណាម ប៉ុន្តែទីផ្សារនេះភាគច្រើនគឺមាននៅខេត្តតាកែវ ខេត្តព្រៃវែង និងខេត្តស្វាយរៀង។

លើសពីនេះ លោក LDong ប្រមូលផលស្រូវបានចំនួន ៩,៦តោន។ នេះមានន័យថា ស្រូវផ្កាម្លិះផ្តល់ទិន្នផល ២,៧៥ តោន/ហិកតា។ គាត់បានលក់ស្រូវក្នុងតម្លៃ ១.២០០រៀល/គីឡូក្រាម (~៦.០០០ដុង/គ.ក)។

ជាធម្មតា នៅព្រំដែនវៀតណាមប្រជាជនបង្កើតទីផ្សារលក់សត្វពាហនៈ (នៅលើដីទំនេរជិតព្រំដែន ដោយមានរៀបចំ ចំណីនិងទឹកសម្រាប់សត្វគោ ហើយមានមនុស្សម្នាក់ជាអ្នកគ្រប់គ្រង និងបកប្រែ)។ ឈ្មួញកណ្តាលដែលជាអ្នកទិញលក់គោក្របីជាច្រើនប្រមូលទិញគោ ក្របីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជារួចយកទៅលក់នៅទីផ្សារលក់សត្វពាហនៈ នៅតាមបណ្តោយព្រំដែនវៀតណាម ដែលមានទាំងកូនគោ កូនក្របី និងគោ ក្របីជំទង់។

រូបភាពទី២៖ ទីផ្សារគោក្របីរវាងខេត្តតាកែវ-អានយ៉ាង

ទីផ្សារលក់សត្វពាហនៈមានភាពមមាញឹកណាស់ ហើយចំនួនគោក្របីជួញដូរក្នុងមួយថ្ងៃគឺចាប់ពី ២០០ ទៅ ៥០០ក្បាល។ សព្វថ្ងៃនេះ មានតម្រូវការទិញកូនគោនិងគោជំទង់ជាច្រើនក្បាលនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមពីព្រោះតម្រូវការសាច់គោក្នុងប្រទេសវៀតណាមមានការកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ហើយកសិករវៀតណាមទទួលបានជោគជ័យក្នុងការទិញកូនគោពីប្រទេសកម្ពុជាដើម្បីចិញ្ចឹមយកសាច់។

២.១.៤ ផលិតផលកសិកម្មរបស់ប្រទេសថៃ

ផលិតផលកសិកម្មរបស់ប្រទេសថៃមួយចំនួនត្រូវបានឆ្លងកាត់តាមប្រទេសកម្ពុជាមុនពេលនាំចេញទៅប្រទេសវៀតណាម ក្នុងនោះរួមមាន អំពិលថៃ ធុរេន មង្ឃុត ឡុងកុង ខ្ញី និងអង្ករដំណើប។

លទ្ធផលនៃការអង្កេតនេះរកឃើញថាទិន្នផលអង្ករដំណើបថៃដែលបាននាំចេញទៅប្រទេសវៀតណាមមានការធ្លាក់ចុះ ផ្ទុយទៅវិញ អង្ករដំណើបដែលផលិតនៅប្រទេសវៀតណាម (ខេត្តអានយ៉ាង និង ខេត្តឡុងអាន) ត្រូវបានដឹកជញ្ជូនទៅតំបន់ព្រំដែន បន្ទាប់មក ប្រជាជនច្រកអង្ករដំណើបនោះក្នុងបាវដែលមានស្លាកសញ្ញាថៃរួចលក់ទៅប្រទេសវៀតណាមវិញ។

២.១.៥ ផលិតផលកសិកម្មតាមរដូវកាលរបស់កម្ពុជានាំចេញទៅវៀតណាម

ការស្រាវជ្រាវបានឲ្យដឹងថា ផលិតផលកសិកម្មរបស់ប្រទេសកម្ពុជាមួយចំនួនបានលក់ទៅប្រទេសវៀតណាមទៅតាមរដូវកាលមានដូចជា៖ សណ្តែកស សណ្តែកក្រហម និងសត្វប្រមាញ់តាមធម្មជាតិដូចជា កណ្តុរស្រែ ខ្យង និងត្រីជាដើម។

ឈ្មួញកម្ពុជាលក់កណ្តុរស្រែទៅប្រទេសវៀតណាមជាច្រើនក្បាលក្នុងមួយថ្ងៃៗ ចាប់ពីខែវិច្ឆិកា ដល់ខែសីហា។ ផ្ទុយទៅវិញ ឈ្មួញកម្ពុជាលក់ត្រីធម្មជាតិទៅប្រទេសវៀតណាមនៅរដូវទឹកឡើងនៅកម្ពុជា ចាប់ពីខែសីហា ដល់ខែវិច្ឆិកា ហើយទិញត្រីជាច្រើនប្រភេទពីប្រទេសវៀតណាមមកវិញ ចាប់ពីខែធ្នូ ដល់ខែកក្កដា។

២.២ ផលិតផលកសិកម្ម និងទំនិញវៀតណាមដែលនាំចេញទៅប្រទេសកម្ពុជា

២.២.១ បន្លែសម្រាប់បរិភោគប្រចាំថ្ងៃ

រូបភាពទី៣៖ បន្លែពីដុងថាប់ (វៀតណាម) លក់ទៅខេត្តស្វាយរៀង

បន្លែជាច្រើនប្រភេទដែលបានដាំដុះនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម ត្រូវបានលក់ទៅឲ្យប្រទេសកម្ពុជាជារៀងរាល់ថ្ងៃក្នុងចំនួនដ៏ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ បន្លែទាំងនោះរួមមាន ត្រសក់ ឪឡឹក ប៉េងប៉ោះ ម្នាស់ ស្ពៃក្តោប ម្ទេស ល្ពៅ ស៊ូ រំដេង ការ៉ុត ត្រឡាច ម្រះ ឃ្លោក ស្ពៀតពោត ខ្ទឹមស ខ្ទឹមក្រហម ស្ពៃតឿ ត្រប់វែង ត្រប់ខ្លី។ល។ ក្នុងចំណោមបន្លែទាំងនោះ ៥០% ជា ត្រសក់ ឪឡឹក ស្ពៃក្តោប ត្រឡាច ល្ពៅ និងម្ទេស។ ក្រៅពីច្រកព្រំដែនដែលបានធ្វើការអង្កេត បន្លែវៀតណាមត្រូវបានលក់ទៅកន្លែងជាច្រើនទៀតនៅតាមព្រំដែនប្រទេសកម្ពុជា ហើយជនជាតិវៀតណាមជាច្រើនដែលជាអ្នកលក់ដូរតាមដងផ្លូវរាល់ថ្ងៃបានលក់បន្លែទាំងនេះទៅឱ្យប្រទេសកម្ពុជា។ ក្នុងចំណោមទីតាំងខាងលើនេះ ច្រកព្រំដែនចំនួនពីរដែលមានចំនួនប្រជាជនច្រើនបំផុតគឺច្រកទីញបៀន (ខេត្តអានយ៉ាង) - ភ្នំពេញ (តាកែវ) និង ប៊ីញហៀប (ឡុងអាន) – ព្រៃវល្លិ (ស្វាយរៀង)។

ក្រៅពីបន្លែដែលបានដាំដុះនៅក្នុងខេត្តអានយ៉ាង កាន់ថូ វិញឡុង ដុងថាប់ និងឡុងអាន ការអង្កេតរកឃើញប្រភេទបន្លែមួយចំនួនទៀតដែលបានដាំដុះនៅដាឡាត់ខេត្តឡាំដុងតំបន់ខ្ពង់រាបកណ្តាលនៃប្រទេសវៀតណាមដែលមានចម្ងាយ ២៨០គីឡូម៉ែត្រ ភាគខាងលិចនៃទីក្រុងហូជីមិញ ដូចជា ការ៉ុត ដំឡូងបារាំង ប៉េងប៉ោះ និងផ្កាខាត់ណា។ ជាពិសេស ការសិក្សានេះបានរកឃើញថា ផ្លែឈើ និងបន្លែចិនមួយចំនួន រួមមាន ផ្លែឈើសរីរាង្គ ផ្លែប៉ោម ទំពាំងបាយជូរ ការ៉ុត និងដំឡូង ត្រូវបានលក់ឲ្យប្រទេសកម្ពុជា។

អាស្រ័យទៅតាមរដូវកាល ឈ្មួញកម្ពុជាទិញផ្លែឈើនិងបន្លែជាច្រើនប្រភេទពីប្រទេសវៀតណាមសម្រាប់បរិភោគប្រចាំថ្ងៃ។

២.២.២ ផ្លែឈើត្រូពិក

ផ្លែឈើមួយចំនួនដែលដាំដុះនៅប្រទេសវៀតណាមបានលក់ទៅប្រទេសកម្ពុជាទៅតាមរដូវកាល ដូចជា សាវម៉ាវ មៀន ស្វាយកែវរមៀត ស្រកានាគ ត្រួលែនក្រូចឃ្វិច។ល។

លទ្ធផលនៃការអង្កេតនេះក៏បានបង្ហាញផងដែរថាផ្លែឈើជាច្រើនដែលនាំចូលពីប្រទេសចិនត្រូវបានឈ្មួញចិនច្រកជាកញ្ចប់បិតស្លាកវៀតណាម ហើយលក់ទៅប្រទេសកម្ពុជាដែលក្នុងនោះរួមមាន ក្រូច គីវី ទំពាំងបាយជូរ ផ្លែប៉ោម និងផ្លែឈើសិរីរាង្គតូចៗដូចជា ក្រូចជប៉ុនជាដើម។ បច្ចុប្បន្ននេះ ផ្លែឈើចិនពិបាកលក់នៅក្នុងទីផ្សារនៃប្រទេសវៀតណាមណាស់ពីព្រោះធ្លាប់មានការប្រើសារធាតុពុលនៅក្នុងផ្លែឈើចិនជាច្រើនករណីត្រូវបានកត់ត្រាចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១០ មកម្ល៉េះ ហើយអ្នកប្រើប្រាស់ជនជាតិវៀតណាមបានកាត់បន្ថយការបរិភោគផ្លែឈើចិន។ ផ្ទុយទៅវិញផ្លែឈើទាំងនោះមានចរាចរច្រើននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ពីព្រោះវាមានតម្លៃថោកជាងផ្លែឈើដែលដាំដុះនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមរហូតដល់ ៣០% ទៅ ៤០%។

២.២.៣ ធាតុចូលកសិកម្ម និងចំណីសត្វពាហនៈសម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្ម

ការសិក្សានេះបង្ហាញថា កសិករខ្មែរជាច្រើននៅតាមបណ្តោយព្រំដែនទិញជី ថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត ឧបករណ៍កសិកម្ម ប្រេងម៉ាស៊ូត និងប្រេងសាំង[2]ពីប្រទេសវៀតណាម។ មានវិធីពីរដែលកសិករខ្មែរអាចទិញជី និងថ្នាំគីមីសម្រាប់ការពាររុក្ខជាតិ (ហៅថាថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត) និងចំណីសត្វពាហនៈនៅប្រទេសវៀតណាមៈ

កសិករខ្មែរដែលរស់នៅជិតព្រំដែនចម្ងាយពី ១០ ទៅ ២០ គីឡូម៉ែត្រ មានកសិដ្ឋានធំៗនិងមានលុយគ្រប់គ្រាន់ គាត់ទិញជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតដោយផ្ទាល់ពីទីផ្សារវៀតណាម ដោយសារគាត់អាចរកបាននូវផលិតផលដែលមានគុណភាពខ្ពស់និងមានការណែនាំពីរបៀបប្រើប្រាស់ផលិតផល។

កសិករខ្មែរផ្សេងទៀត ជាធម្មតា គាត់ទិញជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតពីហាងលក់ទំនិញនៅកម្ពុជា។

ការស្រាវជ្រាវនេះជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមជាច្រើនក្នុងការអង្កេតអំពីតម្លៃជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត។ ម្ចាស់ហាងភាគច្រើនមិនចង់ផ្តល់ព័ត៌មានឬផ្តល់ព័ត៌មានមិនត្រឹមត្រូវដល់ក្រុមសិក្សា ពីព្រោះការប្រកបអាជីវកម្មនេះនៅតាមតំបន់ព្រំដែនគឺជាបញ្ហារសើប ថែមទាំងមានការប្រកួតប្រជែងខ្លាំងក្នុងចំណោមហាងនិងតូបលក់ទំនិញនៅតាមព្រំដែន។

[2] ប្រេងម៉ាសូត និងប្រេងសាំង ត្រូវបានហាមឃាត់មិនឱ្យធ្វើការនាំចេញ ប៉ុន្តែជារឿយៗ ប្រេងម៉ាសូត និងប្រេងសាំងត្រូវបានជួញដូរនៅតាមច្រកព្រំដែនបន្ទាប់បន្សំ ។

២.៣ ការរៀបចំ រចនាសម្ព័ន្ធ និងបណ្ដាញចែកចាយនៅលើទីផ្សារ

២.៣.១ ស្រូវ

ក. ពេលវេលានៃការធ្វើអាជីវកម្មស្រូវ

- ខេត្តតាកែវគឺជាទីកន្លែងដ៏សំខាន់សម្រាប់ការជួញដូរស្រូវស្រាល IR504[3] ដែលបានដាំដុះនៅក្នុងខេត្តតាកែវ កំពត កំពង់ស្ពឺ និងកំពង់ឆ្នាំង ដើម្បីនាំចេញទៅប្រទេសវៀតណាម។ ស្រូវធ្ងន់ប្រភេទម្លិះ[4] ត្រូវបានដឹកជញ្ជូនពីខេត្តកំពង់ធំ បាត់ដំបង សៀមរាប ពោធិ៍សាត់... និងឆ្លងកាត់ខេត្តតាកែវ។

ស្រូវ IR 504 ជាធម្មតា ត្រូវបានដាំដុះចំនួនពីរដង[5] ក្នុងមួយឆ្នាំនៅខេត្តតាកែវ រីឯតំបន់មួយចំនួនទៀតនៅក្បែរប្រទេសវៀតណាមធ្វើការដាំដុះចំនួនបីដង ក្នុងមួយឆ្នាំ។

- ខេត្តស្វាយរៀងជាកន្លែងជួញដូរស្រូវ IR504 សម្រាប់រយៈពេលកន្លះឆ្នាំ និងកន្លះឆ្នាំទៀតជួញដូរស្រូវម្លិះ[6]។

តារាង១៖ ពេលវេលានៃការធ្វើអាជីវកម្មនៅខេត្តតាកែវ និងស្វាយរៀង

ខែ	មករា	កុម្ភៈ	មីនា	មេសា	ឧសភា	មិថុនា	កក្កដា	សីហា	កញ្ញា	តុលា	វិច្ឆិកា	ធ្នូ
តាកែវ												
ស្វាយរៀង												

Lúa ngắn ngày IR 504

Lúa dài ngày Malis

Thời điểm mua bán sản lượng lớn:

[3] ស្រូវស្រាល ត្រូវចំណាយពេល ៩០ថ្ងៃ ដើម្បីប្រមូលផលក្នុងមួយរដូវ។ ស្រូវប្រភេទនេះ មានគ្រាប់ខ្លីៗ និងពណ៌ស្រអាប់។

[4] ស្រូវធ្ងន់ ត្រូវចំណាយពេល ១២០-១៥០ថ្ងៃ ដើម្បីប្រមូលផលក្នុងមួយរដូវ។ ស្រូវប្រភេទនេះ មានគ្រាប់វែងៗ និងពណ៌ស។

[5] ហាងលក់ដុំជាច្រើននៅក្នុងរបាយការណ៍ទីញបៀនបង្ហាញថាកសិករកម្ពុជាដាំដុះស្រូវ IR504 នៅតាមតំបន់ទាំងឡាយដែលមានទឹក ហើយកសិករកម្ពុជាស្វែងរកវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗដើម្បីបានទឹកសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ដល់ការធ្វើស្រែទាំងទឹកលើដី និងទឹកក្រោមដី។

[6] ស្រូវធ្ងន់ ប្រភេទម្លិះ ជាធម្មតា ត្រូវបានសាបព្រោះនៅខែឧសភា ឬ ខែមិថុនា និងត្រូវបានប្រមូលផលចាប់ពីខែតុលា ដល់ខែធ្នូ។ កសិករខ្មែរមិនលក់ស្រូវម្លិះភ្លាមៗនោះទេ ពីព្រោះពួកគេធ្វើការស្តុកទុកស្រូវម្លិះសិនបន្ទាប់ពីធ្វើការច្រូតកាត់ហើយ។

ខ. តម្លៃផលិតផលនៅលើទីផ្សារ

តារាង២៖ តម្លៃស្រូវ IR504 ជាមធ្យមនៅក្នុងខេត្តតាកែវ និងស្វាយរៀង

	ដុង	(១)	(២)	(៣)	(៤)	(៥)	(៦)	(៧)
ស្រូវ IR504	ដុង/គ.ក	៣.២០០	៣.៤០០	៤.១០០	៤.២០០	៤.៦០០	៦.៣៥០	៧.៩៩០
	រៀល/គ.ក	៦៤០	៦៨០	៨២០	៨៦០	៩២០	១.២៧០	១.៥៩៨
ថ្លៃដឹកជញ្ជូន និងកម្មករ	ដុង/គ.ក		៨០	៣៥០	៥០	២០០	១.៤០០	៦៥០
ថ្លៃឈ្នួលផ្សេងៗ	ដុង/គ.ក			២០០	២០	០	០	២០០
ចំណេញសុទ្ធ	ដុង/គ.ក		១២០	១៥០	៣០	២០០	៣៥០	៧៩០
	រៀល/គ.ក		២៤	៣០	៦	៤០	៧០	១៥៨

ប្រភព៖ ការអង្កេតដែលបានធ្វើឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី៦ ខែមករា ដល់ថ្ងៃទី១២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥ នៅខេត្តតាកែវ និងស្វាយរៀង

សម្គាល់៖

(១) កសិករខ្មែរ

(២) អ្នកប្រមូលទិញក្នុងស្រុក

(៣) អ្នកប្រមូលទិញ/អ្នកដឹកជញ្ជូនជនជាតិខ្មែរ

(៤) អ្នកលក់ដុំជនជាតិវៀតណាម

(៥) ឈ្មួញវៀតណាម

(៦) តំបន់កែច្នៃស្រូវ

(៧) ក្រុមហ៊ុននាំចេញ (HCM)

ស្រូវធ្ងន់ប្រភេទម្លិះ និង Soc ជាមធ្យមមានតម្លៃ ២.៥០០ដុង (~៥០០រៀល) ថ្លៃជាងស្រូវ IR 504 ដែលផលិតនៅប្រទេសកម្ពុជា។ ឧទាហរណ៍ ស្រូវ IR 504 នៅខេត្តស្វាយរៀង នៅថ្ងៃទី១២ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ មានតម្លៃ ៣.៥០០ដុង/គីឡូក្រាម(~៧០០រៀល/គីឡូក្រាម) បើប្រៀបធៀបនឹងស្រូវម្លិះពីខេត្តស្ទឹងត្រែងមានតម្លៃ៦.៣០០ដុង/គីឡូក្រាម (~១.២៦០រៀល/គីឡូក្រាម)។

- តម្លៃស្រូវ IR 504 នៅខេត្តស្វាយរៀង ជាធម្មតាមានតម្លៃ ១០០-២០០ដុង/គីឡូក្រាម (~២០-៤០រៀល/គីឡូក្រាម) ថ្លៃជាងស្រូវ IR 504 នៅប្រទេសវៀតណាម។ រីឯតម្លៃស្រូវ IR 504 នៅខេត្តតាកែវ ជាធម្មតាមានតម្លៃចាប់ពី៥០-១០០ដុង/គីឡូក្រាម (~១០-២០រៀល/គីឡូក្រាម) ថោកជាងស្រូវ IR 504 របស់

ប្រទេសវៀតណាម។ យោងតាមអាជីវករបានឲ្យដឹងថា កសិករនៅខេត្តស្វាយរៀងប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមីនិងជីតិចជាងកសិករនៅខេត្តតាកែវ។ កសិករនៅខេត្តស្វាយរៀងប្រើប្រាស់ជីតិច ដូច្នេះស្រូវទទួលបានទិន្នផលតិច ប៉ុន្តែវាមានគុណភាពល្អជាងស្រូវនៅខេត្តតាកែវ (ប្រើប្រាស់ជីគីមីតិច ធ្វើឱ្យស្រូវខូចមានកម្រិតទាប)។ លើសពីនេះ បច្ចេកទេសនៃការរក្សាទុកស្រូវបន្ទាប់ពីការច្រូតកាត់ក៏ល្អជាងដែរ (គ្រាប់អង្ករស្អាត) ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ស្រូវ IR 504 នៅខេត្តតាកែវមានតម្លៃថោកជាងស្រូវ IR 504 នៅប្រទេសវៀតណាមពីព្រោះវាមិនសុទ្ធល្អពណ៌អង្ករស្រអាប់ ហើយបច្ចេកទេសទុកដាក់ស្រូវបន្ទាប់ពីការច្រូតកាត់មិនសូវល្អ (អង្ករមិនសុទ្ធល្អ) និងត្រូវបានបំផ្លាញដោយសារសត្វល្អិត។

គ. សង្វាក់នៃការចែកចាយស្រូវ

ដ្យាក្រាម១៖ បណ្តាញចែកចាយស្រូវពីប្រទេសកម្ពុជាទៅប្រទេសវៀតណាម

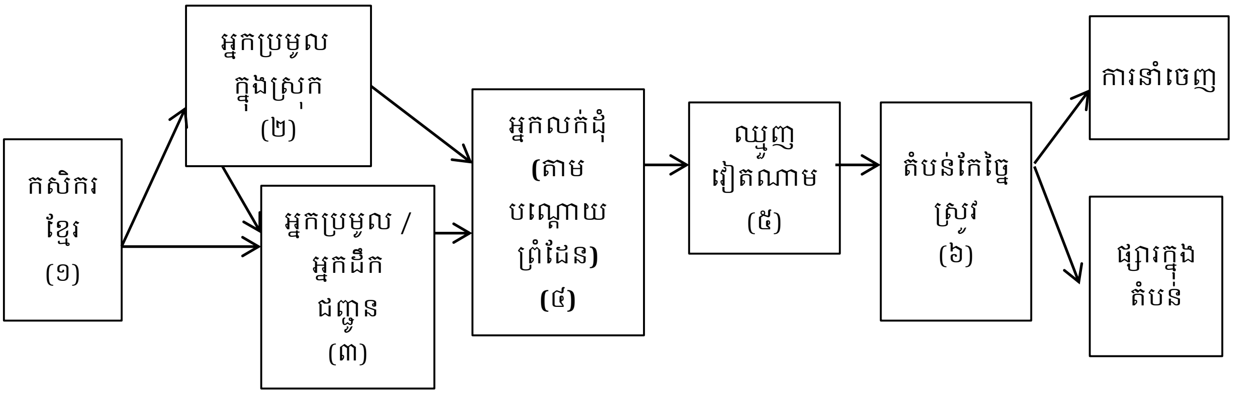

*សម្គាល់៖

- នៅតំបន់មួយចំនួនដែលស្ថិតនៅឆ្ងាយពីព្រំដែនវៀតណាមចំងាយ១-១០ គីឡូម៉ែត្រ អ្នកប្រមូល ក្នុងស្រុក (២) ជាធម្មតា លក់ដោយផ្ទាល់ទៅអ្នកលក់ដុំ/ឈ្មួលកណ្តាល (៤)។
- ឈ្មួញវៀតណាម (៥) ទិញស្រូវធ្ងន់ (ម្លិះ) សម្រាប់លក់ទៅទីផ្សារក្នុងស្រុក។ ឈ្មួញទាំងនេះ ជាធម្មតា កិនស្រូវនៅរោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវក្នុងស្រុកដែលមានចំងាយប្រហែល ៥០ គីឡូម៉ែត្រ ពីព្រំដែន ជំនួសឲ្យការ

កិនស្រូវនៅតំបន់កែច្នៃស្រូវ។ ដូច្នេះ ពួកគេមិនចាំបាច់ដឹកជញ្ជូនស្រូវទៅតំបន់កែច្នៃស្រូវដែលស្ថិតនៅឆ្ងាយពីព្រំដែននោះទេ។

ឃ. ការរៀបចំ និងលក្ខណៈនៃបណ្ដាញទីផ្សារស្រូវ

(១) កសិករកម្ពុជាលក់ស្រូវសើម

កសិករកម្ពុជាលក់ស្រូវសើម (លក់ភ្លាមៗបន្ទាប់ពីច្រូតរួច) និងលក់ស្រូវស្ងួត (លក់បន្ទាប់ពីសំងួតរួច)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សព្វថ្ងៃនេះ កសិករកម្ពុជា និងអ្នកប្រមូលទិញ ចូលចិត្តទិញលក់ស្រូវសើម។

- កសិករដែលមានផ្ទៃដីតិចជាង ១ហិកតា ឬមានដីនៅជិតព្រំដែនវៀតណាម (ប្រហែល១-១០គីឡូម៉ែត្រ) តែងតែលក់ស្រូវទៅឱ្យអ្នកប្រមូលក្នុងស្រុក (២)។

(២) អ្នកប្រមូលក្នុងស្រុក

អ្នកប្រមូលក្នុងស្រុក គឺជាប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងឃុំជាមួយនឹងកសិករ ហើយពួកគេមានរថយន្តដឹកទំនិញធម្មតា (ចំណុះចាប់ពី ១-៥តោន) និងមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធជាមួយកសិករព្រមទាំងធ្លាប់ឱ្យកសិករខ្ចីលុយដើម្បីធ្វើស្រែទៀតផង។

- អ្នកប្រមូលទិញក្នុងស្រុកបានរក្សាទុកស្រូវ ៨០% នៅផ្ទះ ឬនៅក្នុងឃ្លាំងរបស់ពួកគេរយៈពេលពី ២-៥ថ្ងៃ បន្ទាប់មក ទើបពួកគេលក់ស្រូវទៅឱ្យអ្នកប្រមូល/អ្នកដឹកជញ្ជូន (៣) ប្រហែល២០% នៃស្រូវរបស់អ្នកប្រមូលក្នុងស្រុក (២) ដែលរស់នៅជិតព្រំដែនវៀតណាមបានលក់បន្តទៅឱ្យអ្នកបោះដុំ (៤)។

(៣) អ្នកប្រមូលទិញ/អ្នកដឹកជញ្ជូន

អ្នកប្រមូលទិញ/អ្នកដឹកជញ្ជូនជាអ្នកប្រមូលនិងដឹកជញ្ជូនស្រូវស្រាល និងស្រូវធ្ងន់ តែងតែមានរថយន្តដឹកទំនិញចំណុះចាប់ពី ២០-៤០ តោនសម្រាប់ដឹកស្រូវចម្ងាយពី ១០០-៤០០គីឡូម៉ែត្រ ហើយពួកគេមានទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកលក់ដុំជាច្រើនកន្លែងនៅតាមព្រំដែន។

ថៅកែរបស់អ្នកប្រមូល/អ្នកដឹកជញ្ជូន ជាធម្មតា មិនធ្វើការដឹកជញ្ជូនផលិតផលដោយផ្ទាល់ទេ ពួកគេនៅផ្ទះ និយាយទូរស័ព្ទចាត់ចែងការងារប្រមូលទិញ ស្ទាបស្ទង់តម្លៃនៅវៀតណាម និងជ្រើសរើសទីតាំងសម្រាប់លក់។ លើសពីនេះ ដើម្បីបំពេញតួនាទីជាអ្នកលក់ដុំ តម្រូវឱ្យថៅកែផ្ទាល់ មាន "ទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងយល់ច្បាស់អំពីច្បាប់ពាណិជ្ជកម្ម"។ ដោយសារតែរថយន្តដឹកទំនិញភាគច្រើនផ្ទុកលើសចំណុះ (ចំណុះជាមធ្យមស្មើនឹង ៣០ តោន នៅខេត្តតាកែវការដឹកជញ្ជូនមានចំណុះស្មើនឹង ៤០ តោន) ក្នុងការឆ្លងកាត់ផ្លូវ និងស្ពាន ដូច្នេះ បើទោះជាសហគមន៍កសិកម្មមានដើមទុន រថយន្តដឹកទំនិញ ផែនការអាជីវកម្មក៏ដោយក៏សហគមន៍កសិកម្មមិនប្រាកដថាខ្លួនអាចធ្វើអាជីវកម្មបានដោយជោគជ័យជាមួយវៀតណាមនៅតាមព្រំដែនដែរ។

ជាធម្មតា ប្រជាជននៅតាមតំបន់ព្រំដែនមិនប្រើលុយដើម្បីទូទាត់ថ្លៃទំនិញទេ (ប្រើលុយក្នុងករណីលក់ដូរតិចតួច ឬលក់ទៅឱ្យអតិថិជនចម្លែកប៉ុណ្ណោះ)។ បន្ទាប់ពីធ្វើការលក់ដូរ (៣) និងបូកសរុបតម្លៃរួច ពួកគេធ្វើការទូទាត់លុយដោយផ្ទេរប្រាក់តាមធនាគារ ឬតាមអ្នកតំណាង។

ក្នុងចំណោមអាជីវករជួញដូរអង្ករនៅលើទីផ្សារ ភ្នាក់ងារទិញលក់អង្ករកប្រាក់ចំណេញបានច្រើនជាងគេ (ជាមធ្យមប្រហែល ៣០០ ដុង/គីឡូក្រាម ~ ៦ រៀល/គីឡូក្រាម) ប៉ុន្តែភ្នាក់ងារនេះក៏ប្រឈមនឹងហានិភ័យខ្ពស់ដែរ ពីព្រោះពួកគេ "ទិញទាំងអស់ និងលក់វិញទាំងអស់" ជាមួយកសិករ និងអ្នកប្រមូលក្នុងស្រុក។ ប្រសិនបើតម្លៃស្រូវនៅវៀតណាមឡើងថ្លៃខ្ពស់ ពួកគេនឹងរកប្រាក់ចំណេញបានច្រើន ប៉ុន្តែប្រសិនបើតម្លៃស្រូវចុះថោកវិញ ពួកគេខាត។ លើសពីនេះ ពួកគេត្រូវបង់ថ្លៃសេវាកម្មជាច្រើនទៀតនៅតាមផ្លូវនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា (ប៉ុស្តិ៍ត្រួតពិនិត្យនីមួយៗ មានថ្លៃសេវាកម្មខុសៗគ្នាអាស្រ័យលើការទំនាក់ទំនង) រីឯថ្លៃចំណាតរថយន្តនៅប្រទេសវៀតណាមវិញគឺស្មើនឹង ២០០ ដុង/គីឡូក្រាម ~ ៤០រៀល/គីឡូក្រាម)។

(៤) អ្នកលក់ដុំ

អ្នកលក់ដុំ គឺជាបុគ្គលដែលមានទីតាំងអាជីវកម្មនៅតាមព្រំដែន មានឃ្លាំងស្រូវជាច្រើនកន្លែង មានចំណតរថយន្ត ឬចំណតនាវាច្រើន មានដើមទុនច្រើន មានទំនាក់ទំនងជាមួយអតិថិជនជាច្រើន នៅក្នុងតំបន់កៃច្នៃស្រូវធំៗនៃប្រទេសវៀតណាម (ចូថាញ់-អានយ៉ាង ថុត ណុត-កាន់ថូ សាដិក ឡាប់វ៉ូ-ដុងថាប់ វិញឡុង កៃឡាយ-ទៀនយ៉ាង) មានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលនៅតាមព្រំដែននៃប្រទេសទាំងពីរ។

លទ្ធផលនៃការអង្កេតនេះបង្ហាញថា ៥០% នៃអ្នកលក់ដុំជាជនជាតិវៀតណាម ២០% ជាជនជាតិវៀតណាមប៉ុន្តែបានរៀបការជាមួយជនជាតិកម្ពុជាដែលធ្វើការនៅក្នុងជួររដ្ឋាភិបាល ហើយ ៣០% ទៀតគឺជាមន្ត្រីរាជការកម្ពុជាដែលប្រកបអាជីវកម្មខ្លួនឯងដោយផ្ទាល់។

អ្នកលក់ដុំដឹងអំពីព័ត៌មាន និងបទប្បញ្ញត្តិទាំងអស់នៅក្នុងតំបន់អាជីវកម្ម ព័ត៌មានអំពីថៅកែពិតប្រាកដរបស់អតិថិជន និងអ្នកលក់នៅកម្ពុជានិងនៅវៀតណាម។ ដូច្នេះហើយទើបអ្នកដឹកជញ្ជូនកម្ពុជា (៣) ឬឈ្មួញវៀតណាម (៥) ជឿជាក់លើការធ្វើអាជីវកម្ម (ទោះបីជាមិនទាន់ទូទាត់លុយក៏ដោយ)។

ខេត្តនីមួយៗនៅតាមតំបន់ព្រំដែនមានទីតាំងទិញស្រូវចាប់ពី ៣-៥ កន្លែង ដែលមានអ្នកលក់ដុំជាច្រើន ហើយមានកន្លែងទិញស្រូវធំជាងគេបង្អស់មួយ ដែលជារៀយៗទិញស្រូវប្រហែលពី ៦០% - ៧០% នៃទិន្នផលស្រូវទាំងអស់របស់ខេត្ត។

+ ខេត្តតាកែវ ស្រុកគិរីវង់ ឃុំថាំដូង ភូមិតារុំហាមលិត (ជាប់ព្រំប្រទល់ស្រុកតាន់បៀន ខេត្តអានយ៉ាង) គឺជាកន្លែងទិញស្រូវដ៏ធំបំផុត។ មានកន្លែងលក់ដុំធំៗចំនួនប្រាំពីរកន្លែងដែលធ្វើការជួញដូរស្រូវជារៀងរាល់ថ្ងៃចាប់ពី១.០០០-២.៥០០ តោន នៅ

រូបភាពទី៥៖ ផ្សារលក់ដុំស្រូវធំបំផុត
គិរីវង់-តាកែវ, អានយ៉ាង-ទីញបៀន

រដូវលក់ដាច់ និងចាប់ពី៣០០-៥០០តោន នៅរដូវមិនសូវលក់ដាច់ នៅក្នុងការជួញដូរនេះ ស្រូវប្រហែល៧0% គឺជាស្រូវ IR504។ នៅខែប្រាំង (ខែធ្នូ- ខែកក្កដា) កន្លែងទិញស្រូវមានទីតាំងនៅវៀតណាម និងនៅរដូវទឹកជំនន់ (ខែសីហា- ខែវិច្ឆិកា) កន្លែងទិញស្រូវបានផ្លាស់ទីតាំងទៅទឹកដីប្រទេសកម្ពុជាចម្ងាយប្រហែល១គីឡូម៉ែត្រ ពីព្រំដែនប្រទេសវៀតណាម។

+ ខេត្តស្វាយរៀង ស្រុកកំពង់រោទិ៍ ភូមិព្រៃរល្លិ (ជាប់ព្រំដែន ភូមិប៊ីញហៀប ស្រុកម៉ុកហោ ខេត្តឡុងអាន) គឺជាកន្លែងជួញដូរស្រូវធំជាងគេបង្អស់ក្នុងខេត្តស្វាយរៀងដែលធ្វើការជួញដូរស្រូវរហូតដល់៦០%នៃទិន្នផលស្រូវសរុបនៅក្នុងខេត្តនេះ (កន្លែងជួញដូរស្រូវធំទី២ គឺនៅភូមិក្រូ ស្រុកស្វាយជ្រំ ខេត្តស្វាយរៀងជាប់ព្រំប្រទល់ភូមិទី១ ឃុំហ៊ុងដៀន ស្រុកវិញហ៊ុង ខេត្តឡុងអាន)។ កន្លែងលក់បោះដុំស្រូវធំៗចំនួនបួនកន្លែង នៅភូមិព្រៃរល្លិ ខេត្តស្វាយរៀងដែលធ្វើការជួញដូរស្រូវជារៀងរាល់ថ្ងៃ ចាប់ពី ១.០០០ តោន - ២.០០០ តោន នៅរដូវមមាញឹក និង ១០០- ៦០០ តោន នៅរដូវមិនសូវមមាញឹក។ ស្រូវប្រហែល៥0% ដែលជួញដូរគឺជាប្រភេទស្រូវ IR504 ហើយ៥0% ទៀតគឺជាប្រភេទស្រូវធ្ងន់ ដូចជា ម្លិះ និង Soc។

ខុសពីខេត្តតាកែវ ទីតាំងជួញដូរស្រូវនៅខេត្តស្វាយរៀងមិនសូវមានភាពមមាញឹកទេនៅរដូវប្រមូលផលស្រូវ IR504 ប៉ុន្តែមានការជួញដូរជាប្រចាំ និងបន្តបន្ទាប់ព្រោះទិន្នផលស្រូវ ៥0% ដែលទិញដូរគឺជាប្រភេទស្រូវធ្ងន់ដូចជាស្រូវម្លិះ។ អតិថិជនជនជាតិវៀតណាមនិយមទិញស្រូវម្លិះដែលជាធម្មតាវាមានតម្លៃខ្ពស់ដើម្បីបរិភោគជាលក្ខណៈគ្រួសារក្នុងប្រទេសវៀតណាម។

អ្នកលក់ដុំមិនទទួលបានប្រាក់ចំណេញច្រើនទេនិងមានការប្រែប្រួលបន្តិចបន្តួច ប៉ុន្តែការប្រែប្រួលនេះមិនអាស្រ័យលើតម្លៃទីផ្សារឡើយ ។ ប្រាក់ចំណេញសុទ្ធដែលទទួលបានមានប្រហែល ២0-៥0 ដុង/គីឡូក្រាម ឬ ៥-១0 រៀល/គីឡូក្រាម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកលក់ដុំទទួលបានប្រាក់ចំណូលច្រើនពីមុខរបររកស៊ីរបស់គាត់ដោយសារគាត់ជួញដូរស្រូវក្នុងបរិមាណច្រើន។

លទ្ធផលនៃការអង្កេតក៏បានទទួលព័ត៌មានពីអ្នកលក់ដុំផងដែរថាស្រូវម្លិះខ្មែរត្រូវបានប្រើប្រាស់មិនត្រឹមតែក្នុងស្រុកទេ ថែមទាំងសម្រាប់នាំចេញផងដែរ ។ ប៉ុន្តែ យើងមិនអាចស្វែងរកព័ត៌មានណាដែលដែលបង្ហាញពីការនាំចេញស្រូវម្លិះ

ខ្មែរទេ។ យើងបានរកឃើញព័ត៌មានជាច្រើនដែលទាក់ទងនឹងស្រូវម្លិះរបស់កម្ពុជាបានលក់ឱ្យអតិថិជននៅតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គគឺទីក្រុងហូជីមិញ និងទីក្រុងហាណូយ (ភាគខាងជើងប្រទេសវៀតណាម)។

(៥) ឈ្មួញជួញដូរស្រូវ (ជនជាតិវៀតណាម)

- ពួកគេមានមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនស្រូវតាមនាវា (២០-១០០ តោន ក្នុងមួយកប៉ាល់ និង ២០០-៥០០ តោន ក្នុងមួយនាវាដឹកទំនិញធំៗ) ពួកគេ ១០០% ជាជនជាតិវៀតណាម។ ការរកស៊ីចម្បងរបស់ពួកគេគឺទិញស្រូវពីកន្លែងផ្សេងៗ ហើយដឹកជញ្ជូនទៅតំបន់កែច្នៃនៅតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គដើម្បីលក់ស្រូវនោះ ឬកិន និងលក់អង្ករសម្រូបទៅឱ្យក្រុមហ៊ុនកែច្នៃនិងក្រុមហ៊ុននាំចេញ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៣ មក ពួកគេនិយមទិញស្រូវរួចដឹកជញ្ជូនទៅតំបន់កែច្នៃ ហើយកិនជាអង្ករសម្រូបលក់ឱ្យក្រុមហ៊ុនកែច្នៃនិងក្រុមហ៊ុននាំចេញដោយសារពួកគេអាចលក់អនុផលិតផលស្រូវដូចជាអង្កាម កន្ទក់ដែលមានតម្លៃខ្ពស់ជាងឆ្នាំមុនៗ ឬពួកគេអាចទទួលបានប្រាក់ ២០-៣០ដុង/គីឡូក្រាម ពីរោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ (ដោយទុកអង្កាមនិងកន្ទក់ឱ្យរោងម៉ាស៊ីន)។

តារាងទី៣៖ រោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវសម្រាប់នាំចេញ តំបន់កៃច្នៃនៅតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ និងចម្ងាយផ្លូវពីព្រំប្រទល់ខេត្តតាកែវ និងខេត្តស្វាយរៀង

ឈ្មោះតំបន់កៃច្នៃស្រូវ	ចម្ងាយផ្លូវពីព្រំប្រទល់ខេត្តតាកែវ (គីឡូម៉ែត្រ)	ចម្ងាយផ្លូវពីព្រំប្រទល់ខេត្តស្វាយរៀង (គីឡូម៉ែត្រ)
ខេត្តចូថាញ់-ទីញអានយ៉ាង	៧០	
ខេត្តតាន់ចូ-អានយ៉ាង	៦០	
ខេត្តចុតណុត- TP កាន់ថូ	៩០	
ខេត្តឡាប់វ៉ូ-ដុងថាប់	៩០	
ខេត្តសាដិក-ដុងថាប់	(*)១១០	១៥០
ខេត្តកៃបេ-ទៀនយ៉ាង	(**)១៧០	(*)១០០
ខេត្តកៃឡាយ-ទៀនយ៉ាង	១៩០	១១០
ខេត្តម៉ុកហូ-ឡុងអាន		៦០
ខេត្តតាន់អាន-ឡុងអាន		(**)១៣០

(ប្រភព៖ លទ្ធផលនៃការអង្កេតនៅខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ នៅខេត្តតាកែវនិងស្វាយរៀង)

(*) (**)៖ ទីតាំងដែលមនុស្សជាច្រើនយកស្រូវទៅកិន ឬលក់

យោងតាមលទ្ធផលនៃការអង្កេតបានបង្ហាញថា គម្លាតតម្លៃរវាងការទិញនិងការលក់របស់អ្នកជំនួញជនជាតិវៀតណាមពីព្រំប្រទល់ទៅតំបន់កៃច្នៃស្រូវមានគម្លាតធំធេង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ហេតុផលចម្បងគឺដោយសារការបូកបញ្ចូលនូវតម្លៃនៃការដឹកជញ្ជូននិងប្រាក់ឈ្នួលកម្មករ។ ប្រាក់ចំណេញសុទ្ធជាមធ្យមគឺប្រហែល ២០០ដុង/គក (ប្រហែល៤០រៀល/គក) រីឯហានិភ័យក៏ខ្ពស់ដែរ ព្រោះតម្លៃទីផ្សារមានការប្រែប្រួល។

ការស្រាវជ្រាវបានបង្ហាញថា ៩០% នៃអ្នកជំនួញជនជាតិវៀតណាម ដែលបានស្ទង់មតិនិយមទិញស្រូវម្លិះពីប្រទេសកម្ពុជាដោយសារវាមានគុណភាព ល្អ រសជាតិឆ្ងាញ់ អត្រាខូតខាតស្រូវមានកម្រិតទាប និងមានតម្លៃថេរ។ លើសពីនេះ ៨០% នៃអ្នកជំនួញជនជាតិវៀតណាមដែលបានស្ទង់មតិបញ្ជាក់ថាពួកគេចូលចិត្តទិញស្រូវ IR504 ពីប្រទេសកម្ពុជាព្រោះអត្រាកន្ទកតិចជាងស្រូវ IR504 របស់ប្រទេសវៀតណាម។ ម្យ៉ាងទៀតសំណើមនៃស្រូវទាបហើយស្រូវខូចក៏មានកម្រិតទាបជាងដែរ។

(៦) អ្នកនាំចេញ

- អ្នកនាំចេញអង្ករដ៏ធំនៅប្រទេសវៀតណាមទិញស្រូវ IR504 ពីប្រទេសកម្ពុជាហើយកិនជាអង្ករសម្រាប់នាំចេញជាចម្បងទៅកាន់ទីផ្សារដែលខ្វះខាតអង្ករដូចជាទីផ្សារប្រទេសចិន និងអាហ្វ្រិកមានតែបរិមាណអង្ករតិចតួចប៉ុណ្ណោះដែលដាក់លក់នៅលើទីផ្សារក្នុងស្រុក។
- ក្រុមហ៊ុនតូចៗមួយចំនួន ឬរោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមជារឿយៗទិញស្រូវពីប្រទេសកម្ពុជាយកទៅកិនហើយលក់នៅទីផ្សារក្នុងប្រទេសវៀតណាម (ជាពិសេសនៅតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ និងទីក្រុងហូជីមិញ) និងមួយផ្នែកតូចត្រូវបានវេចខ្ចប់ក្នុងកញ្ចប់ត្រឹមត្រូវដើម្បីនាំចេញទៅកាន់ទីផ្សារចង្អៀត ដូចជាអេមីរ៉ាតអារ៉ាប់រួម និងអឺរ៉ុប។

សម្គាល់៖

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវរកឃើញថាអង្ករសម្រិតប្រភេទ ST5 OM1490 ជួនកាលត្រូវនាំចេញត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជាតាមខេត្តតាកែវ កណ្តាល ព្រៃវែង និងស្វាយរៀង។ យើងបានរកឃើញមូលហេតុនៃការនាំចេញអង្ករសម្រិតរបស់ប្រទេសវៀតណាមមកប្រទេសកម្ពុជាគឺមិនមែនសម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងទេសកម្ពុជាទេ តែវាសម្រាប់នាំចេញបន្តទៅលក់នៅប្រទេសថៃ។

២.៣.២ ផ្លែស្វាយ

ក. តម្លៃផ្លែស្វាយ

តារាងទី៣៖ តម្លៃផ្លែស្វាយរបស់ប្រទេសកម្ពុជាជាមធ្យម

	ឯកតា	(១)	(២)	(៣)	(៤)	(៥)
Xoai keo/ស្វាយរបស់កម្ពុជា	ដុង/គក	៤.៥០០	៦.៥០០	១៥.០០០	១៧.៥០០	១៩.០០០
	រៀល/គក	៩០០	១.៣០០	៣.០០០	៣.៥០០	៣.៨០០
ថ្លៃដឹកជញ្ជូន	ដុង/គក		១០០	២០០	១០០	
ថ្លៃពលកម្ម	ដុង/គក		៣០	៤០០	០	
ថ្លៃផ្សេងៗ	ដុង/គក		៣០	១០០		០
ប្រាក់ចំណេញសុទ្ធ	ដុង/គក		២៤០	១.០០០	៤០០	
	រៀល/គក		៤៨	២០០	៨០	

សម្គាល់៖ ប្រភព៖ ការស្ទង់មតិនៅខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ ក្នុងខេត្តតាកែវ និងស្វាយរៀង

(១) កសិករខ្មែរ

(២) អ្នកដឹកជញ្ជូន/អ្នកប្រមូលជនជាតិខ្មែរ

(៣) អ្នកលក់ដុំជនជាតិវៀតណាម

(៤) អ្នកជំនួញជនជាតិវៀតណាម

(៥) អតិថិជនជនជាតិវៀតណាម

សម្គាល់

- អ្នកលក់រាយជនជាតិវៀតណាមជាច្រើនបាននិយាយថាតម្លៃស្វាយរបស់កម្ពុជាពីខែកញ្ញា ដល់ខែធ្នូ មានតម្លៃខ្ពស់ណាស់ព្រោះឆ្នាំសិក្សាថ្មីក្នុងប្រទេសវៀតណាមគឺចាប់ផ្ដើមពីខែកញ្ញា ហើយស្វាយវៀតណាមនៅរដូវកាលនេះគឺប្រមូលផលបានតិច។ លើសពីនេះទៅទៀត ពួកគេបានដឹកជញ្ជូនស្វាយកម្ពុជាទៅភាគខាងជើងនៃប្រទេសវៀតណាម (ហាណូយ) ហើយពួកគេអាចលក់បានក្នុងតម្លៃខ្ពស់ព្រោះសម្បកស្វាយកម្ពុជារឹង ហើយងាយស្រួលក្នុងការដឹកជញ្ជូនតាមផ្លូវឆ្ងាយ។

ខ. បណ្ដាញចែកចាយផ្លែស្វាយពីកម្ពុជាទៅវៀតណាម

- យោងតាមតួលេខពីគយប្រចាំច្រកព្រំដែនអន្តរជាតិទីញបៀន[7] ជារៀងរាល់ថ្ងៃមានស្វាយប្រហែល ៣៥ តោន ដឹកចេញពីខេត្តតាកែវលក់ទៅឱ្យប្រទេសវៀតណាម។ តែតួលេខជាក់ស្ដែងគឺខ្ពស់ជាងនេះ (យ៉ាងហោចណាស់មានស្វាយ ៩០តោន ត្រូវបានលក់ក្នុងមួយថ្ងៃនៅខេត្តតាកែវ) ព្រោះគយកត់ត្រាតែរថយន្តដឹកស្វាយតាមច្រកព្រំដែនប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែចំនួនស្វាយដ៏ច្រើនត្រូវបានដឹកជញ្ជូនចេញតាមព្រំដែនដោយយានយន្តរបស់អ្នកជំនួញដោយមិនបានរាយការណ៍ឡើយ។
- ខេត្តតាកែវ (ច្រកព្រំដែនភ្នំដិន ស្រុកគិរីវង់) លក់ផ្លែស្វាយទៅឱ្យប្រទេសវៀតណាមច្រើនជាងគេបំផុតព្រោះអតិថិជនភាគច្រើនរស់នៅតំបន់ដីសណ្ដទន្លេមេគង្គ និងទីក្រុងហូជីមិញ។ លើសពីនេះអ្នកជំនួញបន្លែ ផ្លែឈើជាច្រើនចូលចិត្តប្រើច្រកព្រំដែនភ្នំដិន-ទីញបៀន[8] សម្រាប់រកស៊ីព្រោះវាជាច្រកតែមួយគត់ដែលបើកធ្វើការយូរជាងច្រកព្រំដែនផ្សេងៗទៀត។ម្យ៉ាងទៀតអាជ្ញាធរខេត្តតាកែវអនុញ្ញាតឱ្យរថយន្តផ្ទុកទំនិញលើសចំណុះឆ្លងកាត់តាមខេត្តតាកែវទៅរាជធានីភ្នំពេញ។

[7] ច្រកព្រំដែននៅភ្នំដិន ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ

[8] ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥ គណៈកម្មាធិការពលរដ្ឋខេត្តអានយ៉ាង និងខេត្តតាកែវបានយល់ស្របបើកច្រកព្រំដែនចាប់ពីម៉ោង ៥ព្រឹក ដល់ម៉ោង ១០យប់ ជំនួសឱ្យការបើកពីម៉ោង៥ព្រឹកដល់ម៉ោង៦ល្ងាច។

- ខេត្តស្វាយរៀងក៏បានលក់ស្វាយជារៀងរាល់ថ្ងៃទៅឱ្យប្រទេសវៀតណាមនៅតាមទីតាំងជាច្រើនកន្លែងតាមព្រំដែនដែរ ដូចនេះ តួលេខពិតប្រាកដមិនអាចកត់ត្រាបានឡើយ។ ស្វាយនៅខេត្តស្វាយរៀងភាគច្រើនលក់ឱ្យវៀតណាមសម្រាប់ទីផ្សារខេត្តឡុងអាន និងទីក្រុងហូជីមិញ។

- ផ្លែស្វាយកម្ពុជាលក់ទៅឱ្យវៀតណាមគិតជាកន្ត្រក[9] ដូច្នេះ ជាធម្មតាវាមានតម្លៃថោក។

ដ្យាក្រាមទី២៖ បណ្តាញចែកចាយផ្លែស្វាយពីកម្ពុជាទៅវៀតណាម

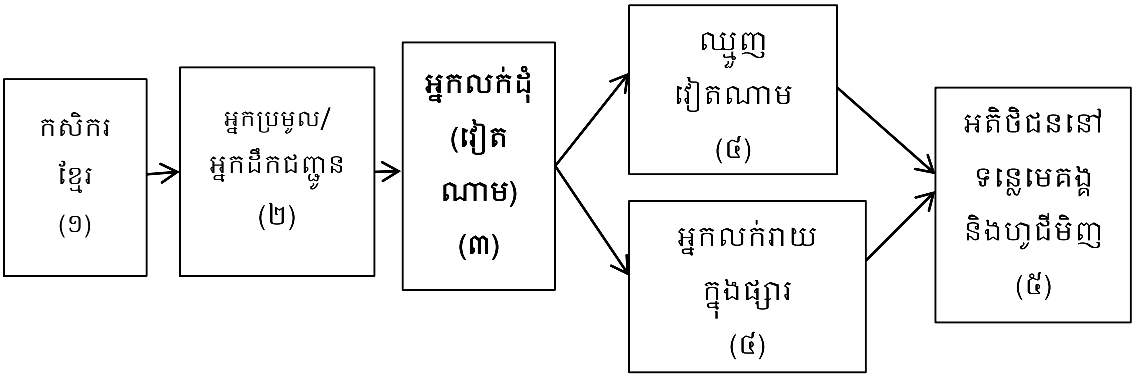

គ. ការរៀបចំ និងលក្ខណៈនៃបណ្តាញទីផ្សារផ្លែស្វាយ

(១) ផលិតផលស្វាយខ្មែរ

ការសិក្សាបង្ហាញថាកសិករខ្មែរភាគច្រើនមានចម្ការស្វាយតូចៗ។ ចម្ការមួយមានទំហំពី ០,១ ទៅ ០,៥ ហិកតាក្នុងខេត្តតាកែវ និងពី ០,១ ទៅ ០,៥ ក្នុងខេត្តស្វាយរៀង។

ជាទូទៅកសិករខ្មែរប្រមូលផលផ្លែស្វាយហើយលក់ឱ្យអ្នកប្រមូល/អ្នកដឹកជញ្ជូនគិតជាកន្ត្រក។ តម្លៃផ្លែស្វាយគឺ ៨០០-១.៣០០ រៀល/គីឡូក្រាម អាស្រ័យលើតម្លៃទីផ្សារ។

[9] ផ្លែស្វាយធំឬតូច ល្អឬខូច ខ្ចីឬទុំ ដាក់ចូលគ្នាដើម្បីលក់

(២) អ្នកប្រមូល/អ្នកដឹកជញ្ជូន

ពួកគាត់ជាជនជាតិខ្មែរដែលដឹងពីតំបន់មានស្វាយ រដូវប្រមូលផល និងបរិមាណផ្លែស្វាយ។ ពួកគាត់ប្រើរថយន្តធុនតូចដែលអាចផ្ទុកបានពី ៣-៥ តោន ហើយបើកចុះឡើងក្នុងភូមិដើម្បីប្រមូលផ្លែស្វាយ។ បន្ទាប់មក ពួកគាត់ដឹកជញ្ជូនផ្លែស្វាយទៅទល់ដែនវៀតណាម ហើយលក់ទៅឱ្យអ្នកលក់ដុំជនជាតិវៀតណាមជាកន្ត្រកដូចដែលពួកគាត់ទិញពីកសិករខ្មែរដែរ។

ក្រោយពីលក់ផ្លែស្វាយហើយ តាមធម្មតា ពួកគាត់ដឹកជញ្ជូនបន្លែផ្លែឈើផ្សេងពេលត្រឡប់ពីវៀតណាមវិញ។

(៣) អ្នកលក់ដុំ

ពួកគាត់គឺជាជនជាតិវៀតណាមហើយមានកន្លែងរកស៊ីជិតច្រកព្រំដែន ឬតាមព្រំដែន។ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៣មក អ្នកលក់ដុំមិនត្រឹមតែទិញផ្លែស្វាយកម្ពុជាពីប្រទេសកម្ពុជាទេ ថែមទាំងទិញដើមស្វាយកម្ពុជាទៅដាំក្នុងស្រុកទីញបៀន[10] និង ទ្រីតុន នៃខេត្តអានយ៉ាងប្រទេសវៀតណាមទៀតផង។

ក្រោយពេលទិញស្វាយកម្ពុជាជាកន្ត្រកហើយ អ្នកលក់ដុំបែងចែកស្វាយជាក្រុម លាងសម្អាត រួចវេចខ្ចប់ដើម្បីលក់។ ផ្លែស្វាយមានបីប្រភេទ៖ i) ផ្លែស្វាយប្រភេទទី១៖ ស្វាយមួយផ្លែមានទម្ងន់ជាង៥០០ក្រាម សំបកវាពណ៌បៃតងហើយរឹង ក្បាលវាលឿងព្រឿងៗ គ្មានការបំផ្លិចបំផ្លាញដោយសារសត្វល្អិតទេ ii) ផ្លែស្វាយប្រភេទទី២៖ ស្វាយមួយផ្លែមានទម្ងន់ចាប់ពី ៣០០ក្រាមទៅ៥០០ក្រាម មានសម្បកពណ៌បៃតងហើយរឹង ក្បាលវាលឿងព្រឿងៗ មានអុជៗដោយសារសត្វល្អិតស៊ី iii) ផ្លែស្វាយប្រភេទទី៣៖ ស្វាយមួយផ្លែមានទម្ងន់ក្រោម៣០០ក្រាម មានសម្បកពណ៌លឿងហើយទន់ ហើយខូចដោយសារសត្វល្អិតស៊ី។ ផ្លែស្វាយប្រភេទទី១ ដឹកទៅទីក្រុងហូជីមិញ ផ្លែស្វាយប្រភេទទី២ ជាទូទៅលក់ទៅឱ្យទីផ្សារនៃ

[10] ស្រុកទីញបៀន និងទ្រីតុនមានព្រំប្រទល់ជាប់ខេត្តតាកែវដូចគ្នា វាជាដីភ្នំ ហើយវាស្រដៀងនឹងដីកម្ពុជាដែរ។ កសិករជនជាតិវៀតណាមជាច្រើនមកកាន់ប្រទេសកម្ពុជាដើម្បីទិញគ្រាប់/ដើមស្វាយខ្មែរ ហើយបានដាំតាំងពីឆ្នាំ២០០៩មកម្ល៉េះ។ ចម្ការជាច្រើនបានប្រមូលផលតាំងពីឆ្នាំ២០១៣។ ស្វាយខ្មែរដែលដាំនៅវៀតណាមមានគុណភាពដូចនៅកម្ពុជាដែរ។

ខេត្តនៅតាមតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ ហើយស្វាយប្រភេទទី៣ ជាទូទៅលក់នៅផ្សារតូចៗនៅតំបន់ដាច់ស្រយាល។

លទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិបានរកឃើញថា ជួនកាលអ្នកលក់ដុំវេចខ្ចប់ហើយដឹកស្វាយខ្មែរទៅលក់នៅប្រទេសចិន។ ទោះយ៉ាងនេះក្តីទីផ្សារប្រទេសចិនតូចចង្អៀត ហើយអ្នកលក់ដុំមិនចាប់អារម្មណ៍ទេពីព្រោះទីផ្សារនៅវៀតណាមធំជាង។ ម្យ៉ាងវិញទៀត យើងមិនអាចរកឃើញអ្នកលក់ដុំផ្លែស្វាយនៅខេត្តស្វាយរៀងទេ ព្រោះផ្លែស្វាយមកពីខេត្តស្វាយរៀងភាគច្រើនលក់ទៅឱ្យវៀតណាមតាមរយៈអ្នកលក់ដូរតាមផ្លូវជនជាតិវៀតណាមដែលដឹកបន្លែ ផ្លែឈើ ត្រី សាច់ ទំនិញប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃពីប្រទេសវៀតណាមមកប្រទេសកម្ពុជាតាមម៉ូតូ និងដឹកត្រឡប់ទៅវិញនូវស្វាយកម្ពុជា និងផ្លែឈើផ្សេងៗទៀត។

អ្នកលក់ដុំរកប្រាក់ចំណេញបានច្រើនពីបណ្តាញចែកចាយផ្លែស្វាយព្រោះពួកគេទិញជាកន្ត្រកពីកម្ពុជា ហើយបែងចែក វេចខ្ចប់និងបិតស្លាកលើផលិតផលរួចលក់បន្ត។ ដូច្នេះហើយ ទើបពួកគេលក់បានក្នុងតម្លៃខ្ពស់។

(៤) ឈ្មួញ ឬអ្នកលក់រាយជនជាតិវៀតណាម

ឈ្មួញ ឬអ្នកលក់រាយជនជាតិវៀតណាមនៅក្នុងផ្សារទិញផ្លែស្វាយពីអ្នកលក់ដុំហើយលក់បន្តឱ្យអតិថិជន។ ទីតាំងរកស៊ីរបស់ពួកគេគឺស្ថិតនៅឆ្ងាយពីព្រំដែនប្រមាណពី ៦០ ទៅ២០០គីឡូម៉ែត្រ ហើយពួកគេធ្វើដំណើរទៅតំបន់ព្រំដែនមិនត្រឹមតែដើម្បីទិញផ្លែស្វាយប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងទិញកសិផលផ្សេងៗទៀតដែលដាំដុះនៅប្រទេសថៃ ដូចជា អំពិល ធុរេន ឡុងកុងជាដើម។

២.៣.៣ បន្លែ

ក. តម្លៃបន្លែដែលពេញនិយម

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវបានរកឃើញថា ជារៀងរាល់ថ្ងៃប្រទេសកម្ពុជានាំចូលនូវបន្លែយ៉ាងច្រើនដូចជាត្រសក់ ឪឡឹក ប៉េងប៉ោះ ម្ទេស ស្ពៃក្តោប ម្ទេសប្លោក ផ្លែស្ពៃ រំដេង ការ៉ុត ននោង ម្រះ ឃ្លោក ពោតខ្ចី ស្លឹកខ្ទឹម ខ្ទឹមក្រហម ស្ពៃតឿ ផ្លែអង្ក្រា ត្រប់វែង ពោត ស្មៀតពោត ។ល។ យើងពិតជាភ្ញាក់ផ្អើលណាស់ដែលប្រទេសកម្ពុជានាំចូលបន្លែជាច្រើនមុខបែបនេះ ព្រោះបន្លែទាំងនេះងាយស្រួលដាំនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដូចជា ពោត ស្លឹកគ្រៃ រំដេង ឪឡឹក ត្រសក់ ។ល។

ការស្រាវជ្រាវប្រឈមនឹងឧបសគ្គខ្លះៗក្នុងការប្រមូល និងប្រៀបធៀបតម្លៃរបស់បន្លែព្រោះទីផ្សារបន្លែមានការបត់បែនខ្លាំង។

យើងបានរកឃើញថា បន្លែរបស់ប្រទេសវៀតណាមលក់នៅកម្ពុជាមានតម្លៃថ្លៃ។ កសិករដាំបន្លែជនជាតិវៀតណាមលក់បន្លែក្នុងតម្លៃថោក ប៉ុន្តែអ្នកប្រើប្រាស់ជនជាតិកម្ពុជាទិញក្នុងតម្លៃថ្លៃ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តម្លៃថ្លៃគឺដោយសារការបូកបន្ថែមនូវតម្លៃដឹកជញ្ជូន ថ្លៃពលកម្ម ថ្លៃឆ្លងកាត់ព្រំដែន និងការខូចខាតបន្លែ។

តារាងទី៤៖ តម្លៃបន្លែពេញនិយមដែលនាំចេញពីវៀតណាមមកកម្ពុជា

បន្លែ	ឯកតា	(១)	(២)	(៣)	(៤)	(៥)	(៦)
ត្រសក់	ដុង/គក	២.៥០០	៣.០០០	៤.៥០០	៧.០០០	១០.០០០	១២.៥០០
	រៀល/គក	៥០០	៦០០	៩០០	១.៤០០	២.០០០	២.៥០០
ម្ទេស	ដុង/គក	១៧.០០០	១៩.០០០	២២.០០០	២៩.០០០	៣៣.០០០	៣៨.០០០
	រៀល/គក	៣.៤០០	៣.៨០០	៤.៤០០	៥.៨០០	៦.៦០០	៧.៦០០
ស្ពៃក្តោប	ដុង/គក	២.៨០០	៣.៥០០	៤.៥០០	៦.០០០	៧.៥០០	៨.៥០០
	រៀល/គក	៥៦០	៧០០	៩០០	១.២០០	១.៥០០	១.៧០០
ប៉េងប៉ោះ	ដុង/គក	៣.៥០០	៤.៥០០	៥.៥០០	៨.០០០	១០.៥០០	១៤.០០០
	រៀល/គក	៧០០	៩០០	១.១០០	១.៦០០	២.១០០	២.៨០០
ឪឡឹក	ដុង/គក	២.០០០	៣.៥០០	៥.០០០	៧.០០០	៨.០០០	៩.០០០
	រៀល/គក	៤០០	៧០០	១.០០០	១.៤០០	១.៦០០	១.៨០០

ប្រភព៖ ការស្ទង់មតិក្នុងខែមករា

សម្គាល់

(១)កសិករវៀតណាម

(២) ទីផ្សារលក់បន្លែបោះដុំ

(៣) តំបន់ដឹកបន្លែឆ្លងកាត់ (ទឹកដីវៀតណាម)

(៤) តំបន់ទទួលបន្លែ (ទឹកដីកម្ពុជា)

(៥) ទីផ្សារលក់បន្លែធំនៅភ្នំពេញ/ខេត្ត

(៦) អ្នកប្រើប្រាស់ចុងក្រោយ/អតិថិជនខ្មែរ

ខ. បណ្តាញចែកចាយបន្លែពីវៀតណាមទៅកម្ពុជា

(១) កសិករដាំបន្លែជនជាតិវៀតណាមនៅតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវបានរកឃើញថា បន្លែជិត ៩០% ដែលនាំចេញទៅប្រទេសកម្ពុជាគឺដាំនៅខេត្តនានានៅតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ ជិតប្រទេសកម្ពុជាដូចជា ខេត្តអានយ៉ាង (មានចំងាយ ១០-៤០ គីឡូម៉ែត្រពីព្រំប្រទល់ខេត្តតាកែវ) ខេត្តកាន់ថូ (មានចំងាយ ៦០ គីឡូម៉ែត្រ ពីព្រំប្រទល់ខេត្តតាកែវ) ខេត្តដុងថាប់ (មានចំងាយ ៥០គីឡូម៉ែត្រ ពីព្រំប្រទល់ខេត្តស្វាយរៀង) ខេត្តឡុងអាន (មានចំងាយ ២០-៤០គីឡូម៉ែត្រ ពីព្រំទល់ខេត្តស្វាយរៀង)។ បន្លែ ១០% ផ្សេងទៀតដាំនៅទីក្រុងដាឡាត់ (បន្លែមានគុណភាពខ្ពស់ និងមានឈ្មោះល្បីដាំដុះប្រទេសវៀតណាម) និងប្រភេទបន្លែមកពីចិនដូចជាការ៉ុត និងប៉េងប៉ោះ។

ដ្យាក្រាមទី៣៖ បណ្តាញចែកចាយបន្លែពីវៀតណាមមកកម្ពុជា

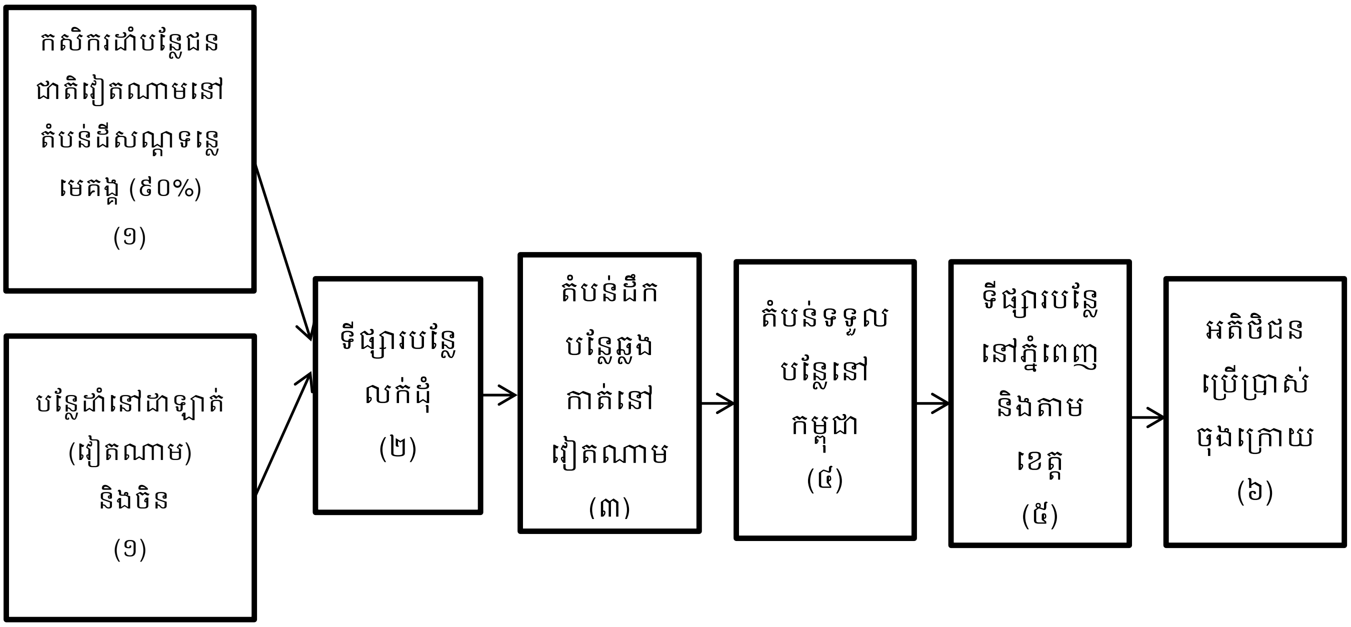

(២) ទីផ្សារលក់ដុំបន្លែ

មានទីផ្សារលក់ដុំបន្លែជាច្រើនកន្លែងនៅតំបន់ដីសណ្តដែលប្រជាជនធ្វើការជួញដូរបន្លែជាច្រើនប្រភេទ។

រូបភាពទី៦៖ បន្លែជញ្ជូនពីទីផ្សារលក់ដុំទៅតំបន់ឆ្លងកាត់នៅព្រំដែនដោយរថយន្តដឹកទំនិញ

+ ទីផ្សារលក់បន្លែបោះដុំនៅចូដុក[11] គឺជាទីតាំងចម្បងដែលនាំបន្លែទៅកាន់ប្រទេសកម្ពុជា តាមខេត្តតាកែវ។
+ ទីផ្សារលក់បន្លែបោះដុំនៅហុងង្វ[12] ជាទីតាំងចម្បងដែលនាំបន្លែទៅកាន់ប្រទេសកម្ពុជាតាមខេត្តស្វាយរៀង និងព្រៃវែង។

រូបភាពទី៧៖ បន្លែដឹកជញ្ជូនឆ្លងកាត់បន្ទាត់ព្រំដែនដោយម៉ូតូ

- ម្ចាស់ជំនួញខ្មែរ ឬសាច់ញាតិរបស់ពួកគេជាច្រើនទៅផ្សារចូដុក និងហុងង្វ ដើម្បីជ្រើសរើសនិងទិញបន្លែជារៀងរាល់ថ្ងៃ។ បន្ទាប់មក ពួកគេដឹកជញ្ជូនបន្លែដោយរថយន្តដឹកទំនិញ ឬរថយន្តទូរីសទៅកាន់តំបន់ឆ្លងកាត់ (៣) នៅតាមព្រំដែន ហើយជួលអ្នកនៅតំបន់នោះដឹកជញ្ជូនបន្លែឆ្លងកាត់ព្រំដែន។

(៣) តំបន់ដឹកបន្លែឆ្លងកាត់

តំបន់ដឹកបន្លែឆ្លងកាត់គឺជាកន្លែងដែលឈ្មួញខ្មែរជួលកម្មករក្នុងស្រុកដើម្បីនាំបន្លែឆ្លងកាត់ព្រំដែន ព្រោះពលរដ្ឋក្នុងស្រុកអាចនាំទំនិញចូលរួចពន្ធ បើទំនិញនោះមានតម្លៃទាបជាង ២ លានដុង (ប្រហែល ៤០០.០០០រៀល)។ ដូច្នេះឈ្មួញខ្មែរចតឡានធំមួយនៅដីខ្មែរហើយជួលកម្មករនៅតំបន់នោះ

[11] ក្រុង Chau Doc នៅខេត្តអានយ៉ាង មានចម្ងាយ១៦គីឡូម៉ែត្រពីច្រកព្រំដែនអន្តរជាតិភ្នំដិន ខេត្តតាកែវ។

[12] ក្រុង Hong Ngu នៅខេត្ត Dong Thap មានចម្ងាយ៤០គីឡូម៉ែត្រពីខេត្តស្វាយរៀង ១គីឡូម៉ែត្រពីខេត្តកណ្តាល និង១៧គីឡូម៉ែត្រពីខេត្តព្រៃវែង។

ដឹកជញ្ជូនបន្លែពីទឹកដីនៃប្រទេសវៀតណាមមកទឹកដី នៃប្រទេសកម្ពុជា ដោយមិនបាច់បង់ពន្ធទាំងខាងវៀតណាម និងខាងកម្ពុជា។

ឈ្មួញខ្មែរភាគច្រើនមិនបានទៅប្រទេសវៀតណាមទេ ពួកគេបញ្ជាទិញបន្លែពីឈ្មួញជនជាតិវៀតណាមដោយផ្ទាល់។ ដូច្នេះហើយ តំបន់ដឹកបន្លែឆ្លងកាត់គឺជាកន្លែងដែលឈ្មួញវៀតណាមជួលប្រជាពលរដ្ឋក្នុងស្រុក ដើម្បីបញ្ជូនបន្លែមកទឹកដីកម្ពុជា។

(៤) តំបន់ទទួលបន្លែ

វាជាកន្លែងដែលមានរថយន្តផ្ទុកលើសទម្ងន់[13] ជាច្រើនចតដើម្បីចាំទទួលបន្លែ និងផលិតផលវៀតណាមផ្សេងទៀត រួចដឹកជញ្ជូនមកភ្នំពេញ។ ជាទូទៅវាស្ថិតនៅលើទឹកដីកម្ពុជា ហើយនៅជិតព្រំដែន។

(៥) ទីផ្សារបន្លែធំ (នៅកម្ពុជា)

វាជាកន្លែងដែលនៅជិតទីក្រុងភ្នំពេញ និងជាកន្លែងដែលឈ្មួញប្រមូលទិញបន្លែ ផលិតផលក្នុងស្រុក និងផលិតផលកសិកម្មវៀតណាមជាច្រើនប្រភេទ។ បន្ទាប់មក ឈ្មួញធ្វើការចែកចាយបន្លែទាំងនោះទៅកាន់ទីផ្សារក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ និងខេត្តនានា។

មានកន្លែងលក់បន្លែមួយកន្លែងនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញដែលចែកចាយបន្លែទៅកាន់ផ្សារនានាជុំវិញភ្នំពេញ និងមានមួយកន្លែងទៀតដែលមានចម្ងាយ ១១ គីឡូម៉ែត្រ ពីទីក្រុងភ្នំពេញដែលជាកន្លែងចែកចាយបន្លែទៅកាន់ខេត្តនានាក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

[13] ចំណុះនៃរថយន្តដែលបានកំណត់គឺស្មើនឹង១៦តោន ប៉ុន្តែឈ្មួញខ្មែរកែច្នៃរថយន្តឱ្យមានទំហំលើសហើយអាចផ្ទុកស្រូវពី៣០ទៅ៥៥តោន ឬផ្ទុកបន្លែ ផ្លែឈើពី១០-១៥តោន។

២.៣.៤ ជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត

ក. តម្លៃជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត

លទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិបង្ហាញថាទីផ្សារជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតគឺមានភាពស្មុគស្មាញណាស់ វាត្រូវបានជួញដូរដោយភ្នាក់ងារឈ្មួញកណ្តាលជាច្រើននាក់ ហើយមិនមានព័ត៌មានច្បាស់លាស់ទេមុនពេលលក់ឱ្យកសិករខ្មែរ។ គុណវិបត្តិជាច្រើនធ្លាក់លើកសិករខ្មែរ ព្រោះពួកគាត់ពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើព័ត៌មានដែលទទួលបានពីអ្នកលក់ទំនិញ។

ឧទាហរណ៍៖ ជីអ៊ុយរ៉េដែលលក់មកឱ្យកម្ពុជាគឺជាជីដែលផលិតនៅអាមេរិក ចិន ហ្វីលីពីន និងរោងចក្រផលិតជី ៣ កន្លែងផ្សេងទៀត នៅប្រទេសវៀតណាម រួមមាន Đầu Trâu (ជីសញ្ញាក្បាលក្របី) Đạm Phú Mỹ (Phu My UREA) និង Việt Nhật (ជីវៀតណាម-ជប៉ុន)។ ជីដែលមកពីប្រភពដើមខុសគ្នាគឺមានគុណភាព និងតម្លៃខុសគ្នា វាមានតម្លៃចាប់ពី ៧០.០០០ - ១២០.០០០ ដុងក្នុងមួយបាវ ដែលមានទម្ងន់ ៥០ គីឡូក្រាម (តម្លៃប្រហែល ២៨០ - ៤៨០រៀល/គីឡូក្រាម)។ កសិករខ្មែរមិនស្គាល់ពីប្រភពដើមរបស់ជីទេ ដូច្នេះកសិករខ្មែរមិនអាចប្រៀបធៀបតម្លៃនិងគុណភាពជីបានឡើយ។

ឧទាហរណ៍៖ ថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត/ថ្នាំគីមីការពាររុក្ខជាតិប្រភេទដូចគ្នាមានកញ្ចប់និងមានប្រសិទ្ធភាពដូចគ្នា ប៉ុន្តែភាគរយនៃជាតិគីមីក្នុងមួយកញ្ចប់មានភាពខុសគ្នា ហើយតម្លៃក៏ខុសគ្នាដែរ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កសិករខ្មែរមិនអាចដឹងបានទេព្រោះនៅលើកញ្ចប់សរសេរជាភាសាវៀតណាម ហើយកសិករខ្មែរពឹងផ្អែកលើព័ត៌មានដែលទទួលបានពីអ្នកលក់ជនជាតិខ្មែរ។

តារាងទី៥ បង្ហាញពីតម្លៃជីដែលកសិករខ្មែរនិងវៀតណាមពេញនិយមប្រើ ហើយការសិក្សាអាចធ្វើតាមប្រភេទផលិតផលដែលនាំចូលពីប្រទេសវៀតណាមមកកម្ពុជា ។ ប្រភេទជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតផ្សេងទៀតមិនអាចសិក្សាពីតម្លៃរបស់វាបានទេដោយសារព័ត៌មានដែលទទួលបានពីឈ្មួញនៅតាមតំបន់ព្រំដែលមានភាពមិនត្រឹមត្រូវ។

តារាងទី៥៖ តម្លៃជីដែលគេនិយមប្រើនៅវៀតណាមនិងកម្ពុជា

	ឯកតា	(១)	(២)	(៣)	(៤)	(៥)
NPK 20-20-15 (សញ្ញាក្បាលក្របី)	ដុង/បាវ	៤៧០.០០០	៤៩៥.០០០	៥៥០.០០០	៦៥០.០០០	៨០០.០០០
ឬ NPK Bình Điền-Đầu Trâu	រៀល/បាវ	៩៤.០០០	៩៩.០០០	១១០.០០០	១៣០.០០០	១៦០.០០០
អ៊ុយរ៉េ (Phú Mỹ-Vietnam)	ដុង/បាវ	៣៦៦.០០០	៣៧៥.០០០	៣៨៥.០០០	៤០០.០០០	៤៨០.០០០
	រៀល/បាវ	៧៣.២០០	៧៥.០០០	៧៧.០០០	៨០.០០០	៩៦.០០០
កាលី ៣០%	ដុង/បាវ	៥៨០.០០០	៦១០.០០០	៦៦០.០០០	៧០០.០០០	៧៩០.០០០
	រៀល/បាវ	១១៦.០០០	១២២.០០០	១៣២.០០០	១៤០.០០០	១៥៨.០០០

ប្រភព៖ ការស្ទង់មតិនៅក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥

សម្គាល់៖ ជី១បាវមានទម្ងន់សុទ្ធ ៥០គក

(១) រោងចក្រនៅវៀតណាម

(២) ភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត ១

(៣) ភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត ២

(៤) កសិករនៅវៀតណាម (តំបន់ព្រំដែន)

(៥) កសិករនៅតាកែវ និងស្វាយរៀង

យោងតាមតារាងទី៥ ប្រភេទជីសុទ្ធ ដូចជា ជីអ៊ុយរ៉េ (នីត្រូសែន) និងជីកាលី មានតម្លៃសមរម្យ កសិករទិញជីមួយបាវក្នុងតម្លៃថេរ។ ផ្ទុយទៅវិញប្រភេទជីចំរុះ ដូចជា ជី NPK 20-20-15 មានតម្លៃថ្លៃ កសិករត្រូវចំណាយប្រាក់ច្រើនក្នុងការទិញជីមួយបាវ។

ការសិក្សាបានបង្ហាញថា ភាគច្រើននៃកសិករវៀតណាមប្រើប្រាស់ជីសុទ្ធ ពីព្រោះវាមានតម្លៃថោក ហើយតម្រូវឱ្យកសិករធ្វើស្រែតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសខ្ពស់។ ផ្ទុយទៅវិញ កសិករខ្មែរចូលចិត្តប្រើជីចំរុះពីព្រោះវាមានភាពងាយស្រួល កសិករខ្មែរមិនចាំបាច់លាយជាមួយជីផ្សេងៗទៀតមុនពេលប្រើប្រាស់វា។ ប៉ុន្តែកសិករខ្មែរត្រូវចំណាយប្រាក់ច្រើនក្នុងការទិញជីមួយបាវ។

ដ្យាក្រាមទី៥៖ បណ្តាញចែកចាយជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតពីវៀតណាមទៅកម្ពុជា

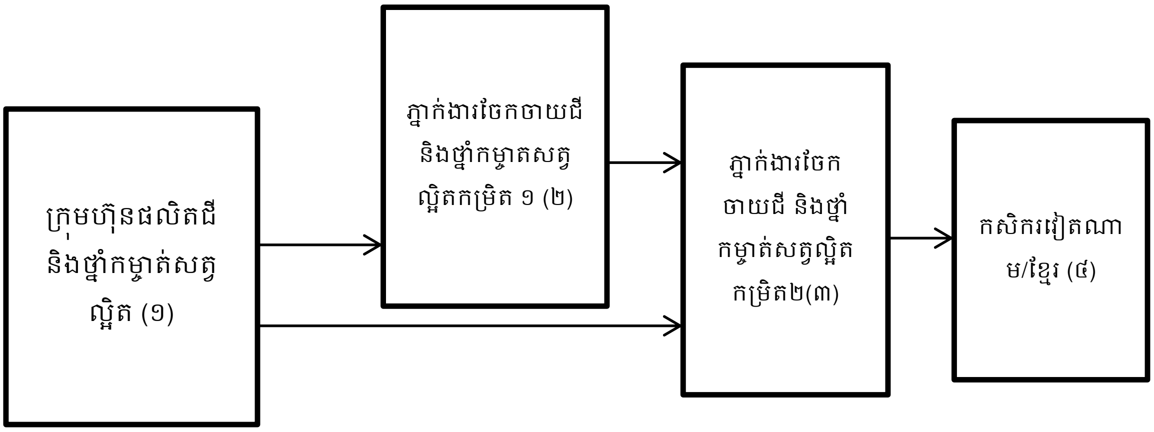

(១) ក្រុមហ៊ុនផលិតជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត

រូបភាពទី៨៖ រូបសញ្ញាក្រុមហ៊ុនផលិតជី Bình Điền

ប្រទេសវៀតណាមផលិតជីមិនបានគ្រប់គ្រាន់ទេសម្រាប់កសិករវៀតណាមនិងនាំចេញទៅប្រទេសឡាវ និង កម្ពុជា[14] ។ ជីដែលល្បីឈ្មោះជាងគេនៅប្រទេសវៀតណាម និងកម្ពុជាគឺជាជីរបស់ក្រុមហ៊ុន "ប៊ិញដៀន Bình Điền" ដែលមានរូបសញ្ញាក្បាលក្របីលើសម្បកបាវ។ ក្រុមហ៊ុនផលិតជីប៊ិញដៀនផលិតជីសុទ្ធនិងជីចំរុះជាច្រើនប្រភេទ ក្រុមហ៊ុននេះមានភ្នាក់ងារចែកចាយជាច្រើននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានិងឡាវដោយមានសញ្ញាសំគាល់រូបក្បាលក្របី។

ក្រុមហ៊ុនផលិតជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតមិនលក់ផលិតផលទៅដល់កសិករដោយផ្ទាល់ទេ។ តាមធម្មតា ពួកគេលក់ផលិតផលទៅឱ្យភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត១ ហើយភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត១ ភាគច្រើនលក់ផលិតផលបន្តទៅឱ្យភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត២ក្នុងតម្លៃដូចក្រុមហ៊ុនដែរ ដោយទទួលបានកម្រៃជើងសាពី ៥% ទៅ ៧%។

រូបភាពទី៩៖ ជី NPK 20-20-15 ពីក្រុមហ៊ុនជី Binh Dien លក់ទៅកម្ពុជា

[14] វៀតណាមនាំចេញជី៥៥៣.០០០តោនអំឡុងឆមាសទី១នៃឆ្នាំ២០១៤ ដែលក្នុងនោះជី២១៥.០០០តោនបាននាំចេញទៅកាន់ទីផ្សារកម្ពុជាក្នុងតម្លៃជាង៨០លានដុល្លារអាមេរិក។ ប្រភព៖ http://agro.gov.vn/news/tID23879_Phan-bon-tru-vung-thi-truong-Campuchia.htm

ជីដែលលក់ដាច់បំផុតទៅប្រទេសកម្ពុជាគឺជី NPK 20-20-15 ដែលផលិតដោយជីជាច្រើនប្រភេទលាយគ្នា ហើយជី NPK 20-20-15 របស់ក្រុមហ៊ុនផលិតជីប៊ិញដៀន គឺជាជីដែលពេញនិយមបំផុតនៅកម្ពុជាដោយសារយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សាររបស់ក្រុមហ៊ុននេះ។ ក្រុមហ៊ុនមិនដែលលក់ផលិតផលទៅភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត ២ និងកសិករដោយផ្ទាល់នោះទេ ដោយសារបរិមាណបញ្ជាទិញតិចតួចពេក។

ក្រុមហ៊ុនលក់ថ្នាំការពាររុក្ខជាតិ និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតវៀតណាមជាច្រើនបានបើកអាជីវកម្មនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុនទាំងនេះ ក្រុមហ៊ុនលក់ថ្នាំការពាររុក្ខជាតិអានយ៉ាង (AGPPS) ជាក្រុមហ៊ុនលក់ផលិតផលថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតធំបំផុតក្នុងប្រទេសវៀតណាម ក្រុមហ៊ុននេះមានសាខាជាច្រើននៅកម្ពុជា ហើយមានបុគ្គលិកខ្មែរចុះណែនាំផ្ទាល់ដល់កសិករនៅតាមកសិដ្ឋាន។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះទទួលបានជោគជ័យនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម ហើយក្រុមហ៊ុន អាន យ៉ាង បានអនុវត្តតាមយុទ្ធសាស្ត្រគំរូនេះនៅក្នុងស្រុកភ្នំស្រួច ខេត្តកំពង់ស្ពឺ។

រូបភាពទី១០៖ រូបសញ្ញា AGPPS

(២) ភ្នាក់ងារចែកចាយជីនិងថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតកម្រិត១

ភ្នាក់ងារទាំងនេះគឺជាជនជាតិវៀតណាមនិងខ្មែរ ពួកគាត់ទទួលផលិតផលពីក្រុមហ៊ុន។ បន្ទាប់មក ពួកគាត់លក់ទៅឱ្យភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត២ក្នុងតម្លៃដូចក្រុមហ៊ុនដែរដោយទទួលបានកម្រៃជើងសាពីក្រុមហ៊ុន។ ការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគាត់គឺទិញជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតស្តុក រួចហើយចែកចាយបន្តទៅភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត២ និងប្រមូលប្រាក់ពីភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត២ ដើម្បីទូទាត់ទៅឱ្យក្រុមហ៊ុន ។ ហានិភ័យខ្លាំងបំផុតសម្រាប់ពួកគាត់គឺក្នុងករណីដែលភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត២មិនសងប្រាក់ ភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត១ជាអ្នករ៉ាប់រងចំពោះសំណងនេះជាមួយក្រុមហ៊ុន។

ក្រុមហ៊ុនផលិតជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតតាមធម្មតាបង្កើតភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត១ ពី២ ទៅ ៣កន្លែងនៅតាមបណ្តាខេត្តនានា។ យ៉ាងណាមិញ ជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតជាច្រើនលក់ទៅប្រទេសកម្ពុជាតាមរយៈដៃគូរកស៊ីជនជាតិខ្មែរដ៏ទៃទៀត

ពីព្រោះពួកគេខ្លាចមានភាពមិនយុត្តិធម៌ក្នុងការរកស៊ី ហើយត្រូវការបង់ប្រាក់ច្រើននៅពេលដឹកជញ្ជូនទំនិញក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

(៣) ភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត២

ភ្នាក់ងារទាំងនេះគឺជាឈ្មួញដែលមានតូបលក់ដូរនៅតាមស្រុកនិងភូមិ។ ពួកគេទិញជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតពីភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត១ ហើយលក់បន្តទៅឱ្យកសិករ។ ពួកគេភាគច្រើនជាមន្ត្រីរាជការនៅកម្ពុជា ឬជាអ្នកមានទ្រព្យធនច្រើននៅក្នុងសហគមន៍។

តាមធម្មតា ពួកគេទិញជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតជាច្រើនប្រភេទពីក្រុមហ៊ុនផ្សេងៗពីព្រោះកសិករមានតម្រូវការខុសៗគ្នា។

ពួកគេលក់ផលិតផលទៅឱ្យកសិករដោយប្រើប្រាស់លុយសុទ្ធ ឬលក់បណ្តាក់ជាមួយអត្រាការប្រាក់៣% ហើយទូទាត់សងបន្ទាប់ពីប្រមូលផលរួច។

ពួកគេដើរតួជាអ្នកណែនាំកសិករពីរបៀបប្រើប្រាស់ផលិតផល កសិករខ្មែរភាគច្រើនពឹងផ្អែកលើការណែនាំរបស់ភ្នាក់ងារចែកចាយកម្រិត២ ។ តាមធម្មតាពួកគេណែនាំដល់កសិករខ្មែរពីជីចំរុះ NPK 20-20-15 ព្រោះកសិករងាយស្រួលប្រើប្រាស់វា ប៉ុន្តែក្រុមហ៊ុនផលិតជីទទួលបានចំណេញច្រើន។

(៤) កសិករវៀតណាមនិងខ្មែរ

ការសិក្សាមិនអាចរកឃើញភ្នាក់ងារចែកចាយជាក់លាក់នៅក្នុងបណ្តាញទីផ្សារលក់ផលិតជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាទេ ដោយសារមិនមានតម្រុយច្បាស់លាស់ ហើយព័ត៌មានដែលទទួលបាននៅតាមព្រំដែនមិនអាចយកជាការបាន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការសិក្សាបង្ហាញថាចង្វាក់ទីផ្សារលក់ជី និងថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាគឺមានភាពវែងជាងចង្វាក់ទីផ្សារក្នុងប្រទេសវៀតណាម ហើយកសិករខ្មែរចំណាយប្រាក់ច្រើនជាងកសិករវៀតណាមសម្រាប់ផលិតផលដូចគ្នា បើតាមការប្រៀបធៀបតម្លៃនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងវៀតណាម។

ការសិក្សាបានបង្ហាញឱ្យដឹងថា កសិករនៅខេត្តតាកែវប្រើប្រាស់ជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតច្រើនជាងកសិករក្នុងខេត្តស្វាយរៀង។ ភ្នាក់ងារចែកចាយជាច្រើនបាននិយាយថាខេត្តតាកែវមានផ្ទៃដីធ្វើស្រែ IR504 ធំជាងខេត្តស្វាយរៀង។

៣. សន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍

៣.១ ស្រូវ

ក. សន្និដ្ឋាន

- ប្រទេសកម្ពុជាបានលក់ស្រូវស្រាល (IR504) និងស្រូវធ្ងន់ (ម្លិះ, Sóc) យ៉ាងច្រើនទៅប្រទេសវៀតណាម។ ប្រទេសវៀតណាមទិញស្រូវស្រាលយកមកកែច្នៃរួចនាំចេញទៅលក់តាមទីផ្សារតូចៗ ចំណែកស្រូវធ្ងន់ (ម្លិះ) ប្រើសម្រាប់ទីផ្សារក្នុងប្រទេសវៀតណាម។ ទិន្នផលស្រូវរបស់ខេត្តតាកែវដែលបានលក់ទៅប្រទេសវៀតណាមមានចំនួនច្រើនជាងទិន្នផលស្រូវរបស់ខេត្តស្វាយរៀងដែលបានលក់ទៅឱ្យប្រទេសវៀតណាម។
- ការចែកចាយអង្ករពីប្រទេសកម្ពុជាទៅវៀតណាមមានលក្ខណៈជាក់លាក់ ការចែកចាយនេះ គឺសម្រាប់តែអ្នកដែលមានសាច់ញាតិជិតស្និទ្ធជាមួយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាតែប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះហើយ វាមានការលំបាកយ៉ាងខ្លាំងចំពោះសហគមន៍កសិកម្មក្នុងការចូលរួមលើបណ្តាញទីផ្សារជួញដូរស្រូវនេះ។

បើទោះជាសហគមន៍កសិកម្មទទួលបាននូវការឧបត្ថម្ភផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ទីកន្លែង និងជំនាញក្នុងការប្រកបអាជីវកម្មក៏ដោយ ក៏យើងមិនប្រាកដថាសហគមន៍កសិកម្មអាចទទួលជោគជ័យក្នុងការប្រកបមុខរបរជួញដូរស្រូវនោះទេ។

ខ. អនុសាសន៍

- សហគមន៍កសិកម្មនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាគួរយកចិត្តទុកដាក់លើការដាំដុះស្រូវធ្ងន់ (ប្រភេទស្រូវម្លិះ និងស្រូវ Soc) ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ទៅទីផ្សារក្នុងប្រទេសវៀតណាមពីព្រោះអ្នកប្រើប្រាស់ជនជាតិវៀតណាមមានតម្រូវការស្រូវធ្ងន់ច្រើន។ លើសពីនេះ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកសិកម្មនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមប្រើសម្រាប់តែការដាំដុះស្រូវស្រាលទេ ហើយប្រទេសវៀតណាមពិបាកដាំដុះស្រូវធ្ងន់ដូចដែលជនជាតិវៀតណាមធ្លាប់បានដាំដុះពីមុនមកណាស់។ នេះជាមូលហេតុដែលសហគមន៍កសិកម្មកម្ពុជា គួរយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ទៅ

លើការដាំដុះស្រូវធ្ងន់ដែលជាស្រូវមានគុណភាពខ្ពស់ស្របតាមលក្ខណៈស្តង់ដារស្រូវស្អាត ស្រូវសរីរាង្គ និងស្រូវល្អ។

- សម្រាប់យុទ្ធសាស្ត្រប្រកបដោយនិរន្តរភាព ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវវិនិយោគប្រព័ន្ធម៉ាស៊ីនកិនស្រូវសម្រាប់កែច្នៃស្រូវទៅជាអង្ករសម្រូប ហើយលក់អង្ករសម្រូបនេះទៅប្រទេសវៀតណាមជំនួសឱ្យការលក់ស្រូវ។ ប្រព័ន្ធម៉ាស៊ីនកិនស្រូវសម្រាប់កែច្នៃអង្ករសម្រូបនេះមិនសូវចំណាយដើមទុនច្រើនទេ ហើយក៏មិនតម្រូវឱ្យមានជំនាញខ្ពស់ក្នុងការប្រើប្រាស់វាដែរ។ សហគមន៍កសិកម្មអាចប្រើប្រាស់អង្កាមសម្រាប់ដុត[15] ហើយលក់ទៅប្រទេសវៀតណាមក្នុងតម្លៃខ្ពស់។ លើសពីនេះ វៀតណាមមានរោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវជាលក្ខណៈឯកជនច្រើននៅជិតព្រំដែនកម្ពុជា ចម្ងាយប្រហែលពី ១០ ទៅ ២០គីឡូម៉ែត្រពីព្រំដែន។
- ការលក់ស្រូវ IR504 ទៅវៀតណាមមិនមែនជាយុទ្ធសាស្ត្រប្រកបដោយនិរន្តរភាពទេ ដូច្នេះ កម្ពុជាគួរបង្កើនសមត្ថភាពកែច្នៃស្រូវសម្រាប់នាំចេញព្រោះវាសមស្របតាមគោលបំណងរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ហើយកម្ពុជាមិនគួរបង្កើនផ្ទៃដីធ្វើស្រូវស្រាលដូចជាស្រូវ IR504 ទេ។ មានមូលហេតុជាច្រើនដែលបញ្ជាក់ថា តម្រូវការស្រូវ IR504 នៅវៀតណាមនឹងមានការធ្លាក់ចុះខ្លាំងនៅពេលអនាគតដ៏ខ្លីខាងមុខ ពីព្រោះចិនកាត់បន្ថយ ៥៤% និងប្រទេសនៅតំបន់អាហ្វ្រិកកាត់បន្ថយ ៣០% នៃបរិមាណស្រូវដែលមានគុណភាពអន់ដែលបាននាំចេញដោយវៀតណាម។ នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ មានហេតុផលច្រើនទាក់ទងនឹងនយោបាយទំនាក់ទំនងជាមួយចិន និងការប្រកួតប្រជែងចំពោះស្រូវដែលមានគុណភាពអន់ដែលបាននាំចេញពីប្រទេសឥណ្ឌា ភូមា។ ការនាំចេញស្រូវស្រាលពីប្រទេសវៀតណាមទៅកាន់ទីផ្សារពិភពលោកនឹងមានការធ្លាក់ចុះ ហើយរដ្ឋាភិបាលវៀតណាមមានគម្រោងកាត់បន្ថយតំបន់ដាំដុះស្រូវ IR504 ដោយការដាំដុះស្រូវធ្ងន់ជំនួសវិញ។

[15] កសិករវៀតណាមបានធ្វើម៉ាស៊ីនសាមញ្ញដើម្បីកែច្នៃអង្កាមទៅជាអុសគឺងាយស្រួលដឹកជញ្ជូនហើយលក់ក្នុងតម្លៃខ្ពស់ ពីព្រោះក្រុមហ៊ុនជាច្រើននិងរោងចក្រថាមពលអគ្គិសនីប្រើអង្កាមសម្រាប់ដុតដែរ

៣.២ ស្វាយ

ជនជាតិវៀតណាមចូលចិត្តបរិភោគស្វាយខ្ចីរបស់ប្រទេសកម្ពុជាណាស់ តម្រូវការស្វាយខ្ចីរបស់ប្រទេសកម្ពុជាមានការកើនឡើងចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០០មក។ ប៉ុន្តែការសិក្សានេះព្យាករថា ការនាំស្វាយចេញពីប្រទេសកម្ពុជាទៅវៀតណាមនឹងប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាមួយចំនួននាពេលអនាគតដ៏ខ្លីខាងមុខពីព្រោះស្វាយដែលមានគុណភាពដូចគ្នានេះត្រូវបានដាំដុះនៅក្នុងស្រុកជាច្រើនក្នុងប្រទេសវៀតណាមជាប់ព្រំដែនប្រទេសកម្ពុជា។ ក្រៅពីនេះ ពូជស្វាយកម្ពុជាត្រូវបានដាំដុះផងដែរនៅលើផ្ទៃដីដ៏ធំធេងមួយកន្លែងក្នុងតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ ហើយប្រហែលជាពីរ ឬបីឆ្នាំទៀតពូជស្វាយនេះនឹងផ្តល់ផល។ លើសពីនេះ កសិករវៀតណាមអាចដាំស្វាយបានគ្រប់ពេលក្នុងមួយឆ្នាំ កសិករអាចប៉ាន់ប្រមាណពីពេលវេលាប្រមូលផលដែលអាចលក់បានក្នុងតម្លៃខ្ពស់ និងវិធីថែទាំចម្ការស្វាយ ហើយពួកគាត់អាចប្រមូលផលតាមពេលវេលាដែលបានគ្រោងទុក។

៣.៣ សត្វពាហនៈ

កសិករកម្ពុជាភាគច្រើនចិញ្ចឹមសត្វពាហនៈ រួមមានគោនិងក្របីដែលក្នុងមួយគ្រួសារមានគោ ក្របី ពីពីរទៅបីក្បាលប៉ុណ្ណោះ កសិករខ្មែរភាគច្រើនចិញ្ចឹមគោ និងមួយចំនួនតូចចិញ្ចឹមក្របី។ តាមធម្មតា កសិករលក់សត្វពាហនៈទៅឱ្យ "ឈ្មួញកណ្តាលទិញសត្វពាហនៈ" នៅក្នុងសហគមន៍។ គោ ក្របីជាច្រើនក្បាលដែលបានលក់ទៅប្រទេសវៀតណាម ហើយចំនួននេះហាក់ដូចជាកើនឡើងខ្ពស់ក្នុងអំឡុងពេលមួយខែមុនពេលចូលឆ្នាំខ្មែរក្នុងប្រទេសកម្ពុជា[16] ។

តម្លៃរវាងការទិញនិងការលក់សត្វពាហនៈគឺខុសគ្នាឆ្ងាយណាស់ ហើយប្រាក់ចំណេញភាគច្រើនបានទៅឈ្មួយកណ្តាលទិញសត្វពាហនៈជនជាតិខ្មែរ ពីព្រោះពួកគាត់ទិញគោពីប្រទេសកម្ពុជាក្នុងតម្លៃថោក ហើយដាក់លក់ដេញថ្លៃនៅទីផ្សារសត្វពាហនៈនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមក្នុងតម្លៃថ្លៃ។

តម្រូវការសត្វពាហនៈធំៗសម្រាប់យកសាច់ និងសត្វពាហនៈតូចៗសម្រាប់ចិញ្ចឹមនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាមមានការកើនឡើងខ្ពស់ ពីព្រោះរដ្ឋាភិបាលវៀតណាមលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការបង្កើនចំនួនគោនៅតាមបណ្តាខេត្តជាប់នឹងប្រទេសកម្ពុជា។ ដូច្នេះ ការស្រាវជ្រាវនេះជំរុញឱ្យសហគមន៍កសិកម្មកម្ពុជាបង្កើតសេវាកម្ម "ទីផ្សារសត្វពាហនៈរួមគ្នា" សហគមន៍អាចប្រមូលគោនិងក្របីពីសមាជិកនិងកសិករ រួចដឹកជញ្ជូនទៅទីផ្សារគោក្របីនៅតាមព្រំដែនក្នុងប្រទេសវៀតណាមដើម្បី

[16] ចំនួនគោក្របីមកកាន់ប្រទេសវៀតណាមកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងរៀងរាល់ថ្ងៃពីខែមីនាដល់ពាក់កណ្តាលខែមេសា ក្នុងចំណោមសត្វគោ ភាគច្រើននៃពួកគេជាសត្វគោតូចៗសម្រាប់ចិញ្ចឹម។ ឈ្មួញភាគច្រើននិយាយថា កសិករខ្មែរលក់គោតូចៗ ពីព្រោះពួកគាត់ត្រូវការប្រាក់សម្រាប់ឆ្នាំថ្មី និងថ្ងៃឈប់សម្រាកជាច្រើនក្នុងខែ មីនា និងខែមេសា។

ដាក់លក់ដេញថ្លៃ។ មុខរបរនេះអាចផ្តល់ប្រាក់ចំណេញដល់កសិករខ្មែរផង និងកសិករវៀតណាមផងដែរ។ មុខរបរនេះគឺមានលក្ខណៈសាមញ្ញ ងាយស្រួលនិងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់សមាជិកសហគមន៍។ លើសពីនេះ រដ្ឋាភិបាលវៀតណាមនិងកម្ពុជាគាំទ្រមុខរបរនេះ ដូច្នេះហើយសហគមន៍មិនចាំបាច់ចំណាយប្រាក់ច្រើនទេនៅតំបន់ព្រំដែន។

៣.៤ បន្លែ និងផ្លែឈើ

ក. សន្និដ្ឋាន

កម្ពុជានាំចូលបន្លែនិងផ្លែឈើយ៉ាងច្រើនពីប្រទេសវៀតណាមសម្រាប់បរិភោគប្រចាំថ្ងៃ។ បន្លែ និងផ្លែឈើជាច្រើនបាននាំចូលពីប្រទេសវៀតណាមមកកម្ពុជាតាមផ្លូវគោកក្នុងខេត្តតាកែវ ព្រៃវែង ស្វាយរៀង និងតាមផ្លូវទឹកក្នុងខេត្តកណ្តាល ។

បន្លែនិងផ្លែឈើជាច្រើនដែលលក់មកកម្ពុជាត្រូវបានដាំដុះនៅតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គតាមខេត្តជាប់ព្រំដែនដូចជាខេត្ត អានយ៉ាង ដុងថាប់ ឡុងអាន និង កាន់ថូជាដើម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការសិក្សាបានរកឃើញថា បន្លែ (ការ៉ុត និងដំឡូងបារាំង) និងផ្លែឈើ (ក្រូច ផ្លែប៉ោម ទំពាំងបាយជូរ) ចិនមួយចំនួនធំលក់មកកម្ពុជាដោយបិទស្លាកជាផលិតផលវៀតណាម។

តម្លៃនៃការទិញ និងលក់បន្លែនិងផ្លែឈើដែលនាំចូលពីប្រទេសវៀតណាមមកកម្ពុជាគឺមានតម្លៃថ្លៃដោយសារការបូកបន្ថែមតម្លៃនៃការដឹកជញ្ជូន និងការខូចខាតបន្លែក្នុងអំឡុងពេលដឹកជញ្ជូន។

ខ. អនុសាសន៍

សហគមន៍កសិកម្មកម្ពុជា និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានត្រូវលើកទឹកចិត្ត និងអប់រំកសិករឱ្យគាត់ដាំបន្លែសំខាន់មួយចំនួនសម្រាប់បរិភោគប្រចាំថ្ងៃមានដូចជា ត្រសក់ ប៉េងប៉ោះ ល្ពៅ ម្រះ ស្លឹកខ្ទឹម និងឪឡឹកជាដើម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការដាំបន្លែត្រូវមានគ្រាប់ពូជ ជំនាញក្នុងការថែទាំ និងទម្លាប់ល្អរបស់កសិករ។ សហគមន៍កសិកម្មត្រូវការជំនួយពីខាងក្រៅក្នុងការជ្រើសរើសគ្រាប់ពូជ និងជំនាញក្នុងការដាំបន្លែពីព្រោះការដាំបន្លែគឺមានភាពខុសគ្នាឆ្ងាយពីការធ្វើស្រែដែលជាទំលាប់របស់កសិករខ្មែរ។

៣.៥ ជី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត

ទីផ្សារលក់ជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតនៅតាមព្រំដែនជាប់ប្រទេសកម្ពុជាកន្លងមកមិនមានតម្លាភាពទេ ហាងលក់ជី និងថ្នាំសម្លាត់សត្វល្អិតជាច្រើនជាអ្នកក្តោបក្តាប់និងគ្រប់គ្រងព័ត៌មាន។ កសិករខ្មែរខ្វះខាតព័ត៌មានជាច្រើនទាក់ទងនឹងផលិតផលនេះ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ចំពោះផលិតផលដូចគ្នាកសិករខ្មែរទិញថ្លៃជាងកសិករនៅវៀតណាម ។

កសិករខ្មែរភាគច្រើនប្រើប្រាស់ជីចំរុះពីព្រោះវាងាយស្រួលក្នុងការប្រើប្រាស់ ប៉ុន្តែជីនេះមានតម្លៃថ្លៃណាស់ និងជាផលិផលចម្បងក្នុងមុខរបរលក់ជីនៅកម្ពុជា។

តម្រូវការជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតរបស់កសិករខ្មែរនឹងមានការកើនឡើងពីព្រោះមានខេត្តជាច្រើនក្នុងប្រទេសកម្ពុជាចង់ប្តូរពីការផលិតស្រូវធ្ងន់មកផលិតស្រូវស្រាលដូចជនជាតិវៀតណាមដែរ។

សហាគមន៍កសិកម្មគួរបង្កើតសេវាកម្ម "អាជីវកម្មទិញទំនិញរួមគ្នា" សម្រាប់សមាជិកនិងកសិករ។ សហាគមន៍អាចទិញជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតដោយផ្ទាល់ពីសាខាលក់ជីនិងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតដែលជាផលិតផលល្អរបស់វៀតណាមក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបាន ដូចជា ក្រុមហ៊ុនប៊ិញ ដៀន (ជីសញ្ញាក្បាលក្របី) ថ្នាំការពាររុក្ខជាតិ អានយ៉ាង (ថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត AGPPS) ។ ក្រុមហ៊ុនទាំងនេះជាក្រុមហ៊ុនក្នុងប្រទេសវៀតណាមដែលផលិតផលមានគុណភាពល្អ តម្លៃសមរម្យ មានការណែនាំ និងការទទួលខុសត្រូវក្នុងសង្គម ហើយមានសាខាក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ អាជីវកម្មទិញទំនិញរួមគ្នានឹងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់សហាគមន៍កសិកម្ម សមាជិក កសិករ និងចូលរួមចំណែកការពារបរិស្ថានផងដែរ។

របាយការណ៍ដោយ

បណ្ឌិត ហៃ ត្រាន

សាកលវិទ្យាល័យ អាន យ៉ាង វៀតណាម

ថ្ងៃទី៦ មីនា ឆ្នាំ២០១៥

Report survey prices of agricultural products and inputs between Vietnam and Cambodia border

Printed in September 2015

Published by Department of Agricultural Cooperative Promotion of General Directorate for Agriculture (MAFF)

The project for Establishing Business-oriented Agricultural Cooperative Models (BPAC)

Address: # 54B/49F, St. 395-656, Sangkat Toeuk Laak 3, Khan Toul Kok, Phnom Penh, Cambodia

Phone: (023) 883 427, Fax: (023) 883 427

© The project for Establishing Business-oriented Agricultural Cooperative Models